

בין גלים

בטאון חיילי חיל הים

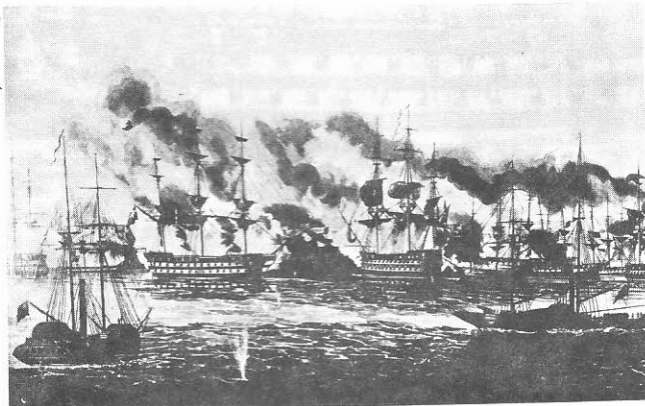
גליון עצמאות כ"ח
תשל"ז

- 1 דבר מפקד חיל הים
- 2-6 בשכל - יש הכל
מתוך שיחה עם ראש מספן ציוד
- 7-9 חכמת המלחמה - נשק היא
- 10-15 ילקוט הסיפורים של תא"ל תירוש
- 16-17 יהודים או ישראלים?
מאת פרופ. גרשום שלום
- 18-20 "אקסודוס 1947" - סיפורו
של קלמן פאר
- 21-24 ספורט - בהילוך חוזר ...

הפגזת עכו ע"י שייטת אניות בריטיות, אוסטריות
ותורכיות.

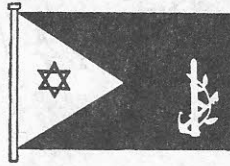
ההפגזה בוצעה ב-4 נובמבר 1840 כדי לדכא
את מרידתו של המצביא המצרי מוחמד עלי
באימפריה התורכית, אשר פרצה בשנת 1839
ודוכאה למחרת הפגזת העיר מן הים.

התמונה צוירה ע"י סגן ג' . פ . וואר שהשתתף
בקרב על אניית הדגל הבריטית "פרינסס שרלוט".

עורכת: נעמי פרנקל
עורך גראפי: ארי שרון
מזכירה: אביגיל צדוק
כתבים: אנטיאן רמי, הדר דבורה, פלטרר ג'ולי
קריקטורות: זאב, דוש
צלמים: אורי רז, עודד עגור, פלטרר ג'ולי
צלם דפוס: בני סעדון
צילום דף שער: אבי אמינוב

"בין-גלים", בטאון חיילי חיל הים. יוצא לאור
על-ידי מפקדת חיל הים, מחלקת כח-אדם.
העריכה הגראפית וההדפסה על-ידי מפקדת
חיל הים, ההוצאה לאור.

פקודת יום		
ליום	העצמאות	תשל"ו
	מטעם	
אלוף	בנימין	תלם
מפקד	חיל	הים

השנה אנו חוגגים את יום העצמאות ה-28 למדינת ישראל.

נכנסים אנו לשנה ה-29 לקיומנו כמדינה כאשר השלום עדיין רחוק מאיתנו.

שוב חוגגים אנו את יום העצמאות כאשר הערובה לעתידנו נמצאת בכוחנו אנו - בעוצמתו של צה"ל. מתוך הכרת עובדה זו מצווים אנו להמשיך ולשפר יכולתנו להמשיך ולבנות את כושרנו להתמודד עם בעיות אשר העתיד צופן בחובו.

הדרך לשלום ולמציאת פתרון לבעיות הסובבות אותנו אפשרית רק בהתבסס על צה"ל איתן ברוחו אשר יכול לעמוד בכל אתגר שיוצב בפניו.

חלקו של חיל הים וכשרו של החיל להשתלב באתגר, מורכב מרמתו ויעילותו של כל אחד ואחד מאיתנו.

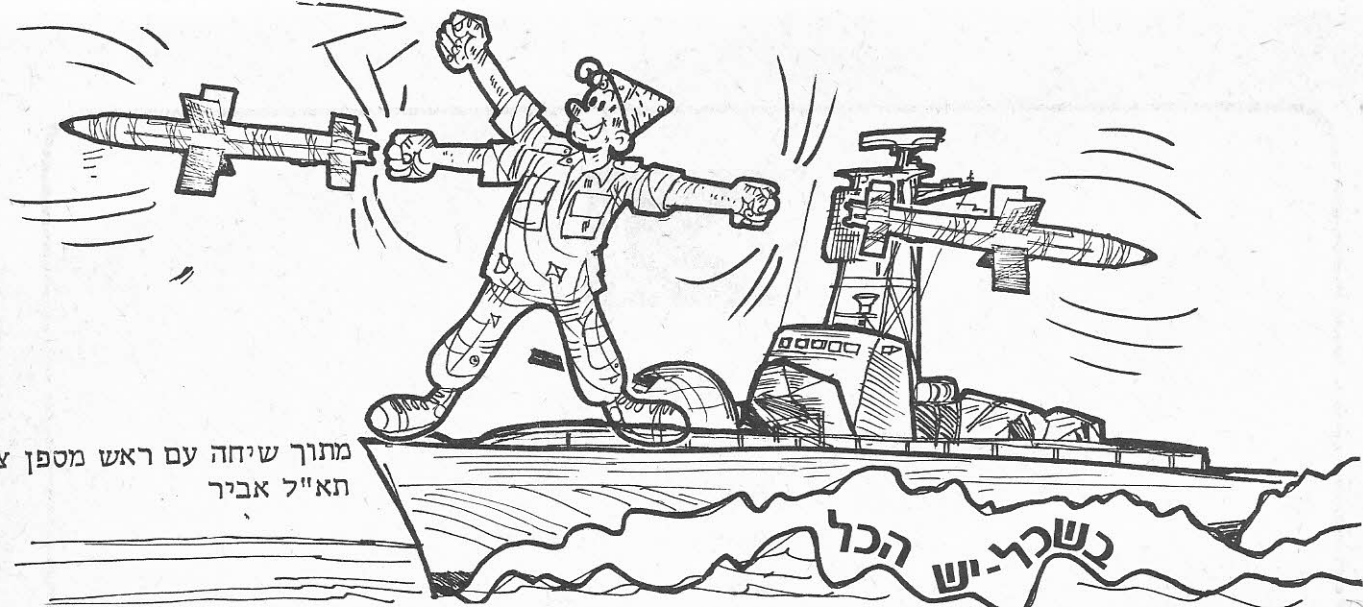
אין אנו יודעים מתי ובאיזה תנאים נדרש להפעיל עוצמתנו הימית, מתי ניקרא לתרום את חלקנו למאמץ הכללי. לכן חייבים אנו לשמור על רמת כשירות וכוננות גבוהים שתאפשר לנו בכל מצב ולא גם כזה שאינו חזוי מראש, להענות לצו.

הריני מאחל לכל המשרתים בחיל, בסדיר במילואים ואזרחים שנה של השגים בעבודה, שנה של גיבוש מבית, ובעיקר שנת שלום למדינה כולה.

שאו ברכה באשר הנכם, בחג העצמאות תשל"ו,

נחזק ונתחזק לקראת הבאות.

בנימין	תלם,	אלוף
מפקד	חיל	הים

מתוך שיחה עם ראש מספן ציוד
תא"ל אביר

בתותחים, טורפדות ומקלעים ואילו המכ"ם, היה עדיין בשלב גישושים והתחלות של תכנונים. כדוגמא: בימי מבצע קדש, כאשר "איברהים אל אוול" הופיעה מול חיפה, ירו עליה המשחתות מספר רב של פגזים. מתוך הסך הכל הרב הזה פגעו שניים או שלושה פגזים פגיעות מפוקפקות שלא פיצצו את הספינה ולא גרמו נזקים רציניים. אם נלכדה המשחתת המצרית, בזכות הבהלה של קציניה ומלחיה נלכדה ולא בזכות הפגיעות שלנו. היעילות של מערכות הנשק והציוד האלקטרוני אז, היתה קטנה מאוד. על המשחתות הורכב מכ"ם חיפוש 293 ומכ"ם בקרת אש דגם ד-281. כמו כן הופעלו עליה גל"צ. כושר הגילוי והדיוק בבקרת תותחים היו איפוא מוגבלים מאוד. בין הציוד שלנו והציוד שנמצא בידי צבאות המערב, היה פער רב. גם בידי הרוסים וגם בידי צבאות המערב נמצאו כבר טילים. לנו, לא היה דבר מלבד סקרנות ופיקחות בריאים. אולם, כבר אז, צעדנו את צעדינו הראשונים אל הבגרות בהעמקת התודעה שעלינו להעז ולקפוץ את הקפיצה הנחשונית אל תוך העידן המודרני. את קרש הקפיצה היוו המשחתות.

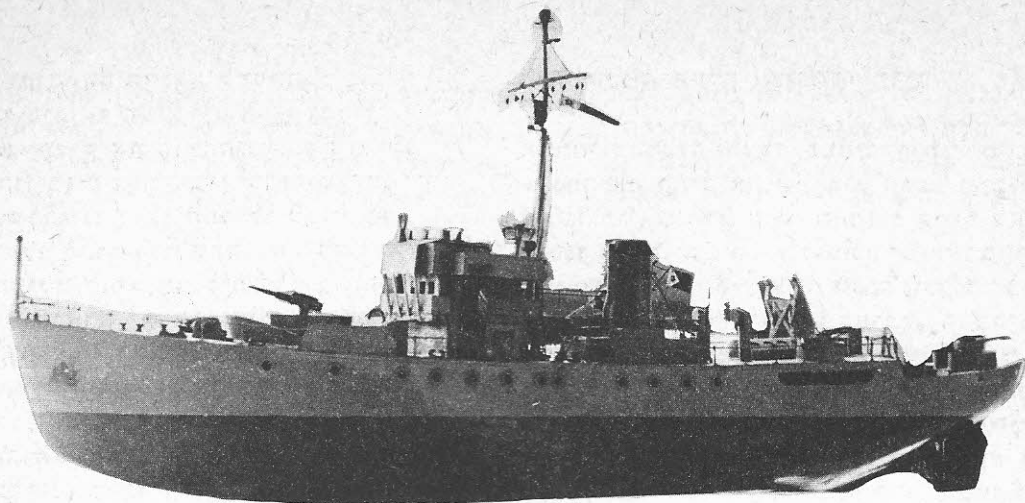
בית-אולפנא עלי גלים

כאלה היו המשחתות לחיל הים הישראלי. הן היו בית ספר מצויין ללימוד ולליבון בעיות. בים, בימי שייט אין ספור, צצו אסכולות חדשות. הציוד המיושן, דווקא הוא, כיוון את המבט אל טכנולוגיות חדישות. ימים ארוכים של מחשבה וחקר הולידו את הגישה שלא בציוד כל העיקר, אלא בשינוי החשיבה, בחינוך ימאי חדש בעל גישה חדשה לים ולספינה. אותו ימאי חדש יהיה בן נאמן לעידן הטכנולוגי. עד

עשרים ושמונה שנות מדינת ישראל הן שנים בצל מלחמות, מלחמות בפועל ומלחמות בסמוי. תוך כדי מאבקים, אילתורים והמצאות, צעדה המדינה הצעירה את צעדיה הראשונים בין העמים. התפתחה וגדלה בזכות תכונת אבות - השכל היהודי. אותו שכל יהודי מחודר ומהולל, השליך את המדינה הצעירה זריקה עזה לתוך העולם המודרני וציווה עליה לאחוז במהפכה המדעית שעברה על העמים אחרי מלחמת העולם השנייה, לאחוז, ולהיות בה פעיל. ישראל הקטנה והדלה קפצה את הקפיצה הנחשונית מן הלא-כלום אל פסגות המדע.

וכמדינת ישראל, כן חיל הים הישראלי. בראשית, יצאנו לים בצי הצללים, לוחמים מלחמות בספינות מעפילים, בפריגטות וקורבטות ישנות. ממלחמה למלחמה נאבק החיל על ציוד ופיתוח, על ליבון בעיות ופתרון. אולם, לתוך הזמנים המודרניים, שט חיל הים בשנות החמישים, בשתי המשחתות הישנות והבלות שנרכשו באנגליה באמצע שנות החמישים, סמוך למבצע קדש. שתי המשחתות ההן שירתו את הצי האנגלי במלחמת העולם השנייה והן היו מצוידות במערכות אלקטרוניות ובמערכות נשק מיושנות. שנות החמישים כבר ידעו מערכות משוכללות מאלה של מלחמת העולם השנייה. המכ"ם כבר הפך להיות כלי מבצעי מקובל ולא הזדמנותי כפי שהיה במלחמת העולם השנייה. הטילים הופיעו והתחילו להחליף את התותחנות הימית.

אך לא ככל הציים, הצי הישראלי הקטן, זה, המשיך לשוט על משחתותיו הישנות והללו, אומנם שימשו בית ספר מצויין בדרך אל הצי המלחמתי המשוכלל. הן העניקו לחיל הקטן והדל את חחושת העוצמה הימית והן עזרו לגבש צוותות של ימאים מעולים, אך עד תחילת שנות הששים, השתמשו בחיל הים הישראלי בנשק הקלאסי של מלחמת העולם השנייה, היינו,

כאלה. דבר אחד בלבד חסר: הכסף לממש את הרעיונות ואת האידיאות החדשים. ועל אף המחסור בכסף, ניצחה האידיאה.

המחשבה שטסה על גבי הטיל

עוד אנו על המשחתות כבר תיכננו את הטיל גבריאל. והשנים 58-1957. חיפשנו אחר נשק שבכוחו להחליף את התותחנות הקלאסית בקרבות ימיים. המשחתות היו אז מצוידות בתותחים של 120 מ"מ בעלי טווח של כ-12 ק"מ. ואילו המכ"ם של בקרת האש הגיע רק לטווחים של 7-9 ק"מ.

תיכננו את הגבריאל וחזונונו אז לא היה חזון "מלחמת הכפתורים". כל רצוננו היה להגיע למה שאנו, אנשי האלקטרוניקה, קוראים "חוג סגור". ומה ההבדל העקרוני בין תותח לטיל? כאשר פגז עוזב את התותח הוא יוצא משליטתך לגמרי. אם התנאים ההתחלתיים של הירי נכונים, יש לפגז סיכויים להשיג את מטרתו. אך על ספינות מתנדדות אין להשיג את היציבות הדרושה לירי תותח. זאת לדעת: חישוב המטרה לפגז חייב להיות מדויק. המשחתות דאז נעדרו כל אמצעי לחישובים כאלה. שנית - מרגע שפגז עוזב את לוע התותח, יש עליו השפעות שאינן נתונות לשליטה כמו: רוח, שינוי טמפרטורה, לחצים וכדומה. זאת אומרת, הסיכוי שפגז יגיע למטרתו ויפגע, הוא זעום.

ומה יתרון הטיל על הפגז?

עד קרוב למטרה ניתן לבקר את הטיל. כל מטרה שאליה אתה משגר את הטיל, ניתנת להשגה על ידי בקרה "בחוג סגור". על ידי מדידת המרחב בין הטיל לבין המטרה מתאפשרת

למשחתות היה חיל הים מושתת על טכנולוגיה מכנית פשוטה, ואילו אנחנו מצאנו עצמנו שטופים בגלי המהפכה המדעית שהתחוללה בעשור הזה של המאה. מהפכה בה המדע הוא יסוד מוסד לכל פעולה ועל הימאי להיות בעל השכלה טכנולוגית רחבה. התמצאותו בספינתו תהיה מותנית במידה מרחיקת לכת בידיעותיו ובהכשרתו המדעית.

בתקופת המשחתות עמד חיל הים בפני צווי חמור מכריע - לעשות "רויזיה" ברורה ובטוחה של שיטותיו ותפיסותיו עד כה. הוטל עלינו להביא את המדע למפקדים ולחיללים כאחד. זו היתה תקופת ההתבגרות של חיל הים. ואני מעז לומר שרכישת הגישה המדעית ללחימה בים שינתה במידה רבה את האידיאות של החיל. על חיל הים מראשיתו הוטלה המשימה של הגנת החופים ומשימות התקפיות לא הוטלו על החיל הקטן והדל. המחשבה אז לא הרחיקה עד לכלי שיט שיהיו מסוגלים להתקרב אל חופי האוייב למטרות התקפה. אידיאה זו כבר התחילה לצמוח אז, על המשחתות, עם כניסת החיל לעולם המדע.

המדע המודרני במהותו איננו הסתכלות פסיבית בעולם. המדע המודרני הוא אופרטיבי, פועל ומפעיל. האדם איננו מסתכל אלא פועל. האידיאה היסודית של המדע המודרני היא אידיאה של אופרציה.

אנשי חיל הים שאט אט רכשו להם גישה מדעית חדשה לפעולתם, רכשו לעצמם יחד עם ידיעותיהם את המהות של המדע המודרני, את הגישה האופרטיבית לעולם ותירגמו אותה לצרכי החיל. האידיאות שקירבו את איש החיל לעולמו של המדע המודרני הן אידיאות שיסודן בפעולה. ננטשה הגישה הפסיבית ההגנתית ופינתה מקומה לגישה האופרטיבית. מכאן התחיל החיפוש אחר כלי שיט חדשים, אחר אמצעים מודרניים שיאפשרו לממש את האידיאות החדשות.

לחיל הים קמו מהנדסים שלמדו בטכניון וסיימו לימודים בחו"ל. היתה מודעות לרכוש מערכות מודרניות והיה הידע הדרוש להפעיל מערכות

חיה קטנה בעלת שיניים חדות

אמרתי כבר, המהפכה המחשבתית שעברנו, שינתה את האידאיה של חיל הים. שוב לא אחזנו בייעוד של הגנת החופים סמוך לחופים. גרסנו גישה חדשה. שליטה בים מאבטחת את החופים. מתוך אידאיה חדשה זו נולד הסטי"ל על מערכותיו החדשות. כמובן, המרכיב העיקרי לסטי"ל היה הטיל. בינתיים לא נמו אויבינו. ידענו שיש להם טילים, או שיש להם סיכויים להשיג טילים. חשבנו כיצד להתגונן בפני טילים אלו. ושוב התחלנו מרסיסי רעיונות שהלכו וצמחו והתגבשו. אך דחיפה רצינית נתן לנו אסון המשחתת "אילת". האסון הקשה מימש לנו את כוח הטילים ומשמעותם הנוראה. נתקפנו אז בהלם. יש הבדל בין לדמיין אסון לבין להיות לו עד. נוכחנו שטיל מסוגל להשמיד אנייה בגודל של משחתת ולנו לא היו אמצעי הגנה של ממש. רק התחלות ורסיסי מחשבות. וכאן, שוב זכינו למהפכה מחשבתית שלמה. אני מציין ומדגיש זאת: כמדומני שכושרנו להיות מהפכניים הוא כוחנו, הוא הדבר שמאפשר לנו לגבור על הכמות באיכות. אסון המשחתת אמר לנו ברורות, שאסור לאכלס אנייה באנשים רבים. לנו, האנשים חשובים מן הציוד. האדם הוא הכוח שלנו ואובדנו של איש, הוא אובדן עוצמה. מוטל עלינו קודם כל לשמור את חיילינו. התחלנו לחשוב על כלי שיט קטן שיכולתו גדולה ואנשיו מעטים והגענו אל הסטי"ל, דגם שרבורג. הסטי"ל הוא סינטזה של גורמים שונים כמו: ייעודו של חיל הים הישראלי, כיצד להשיג יתרונות טכניים במינימום השקעות כספיות, לחסוך בכוח אדם ולהשיג את המטרה. נוכל בשקט לומר, שהשילוב בין כל הגורמים שתוצאתו הסופית הוא הסטי"ל, מלאכת מחשבת אמיתית וחכמה היא.

הסטי"ל שניבנה במספנות שרבורג איננו פרי תיכנון ישראלי כולו. הספינה עצמה היא בחלקה פרי התיכנון שלנו ובחלקה פרי תיכנון של אחרים. האלקטרוניקה ומערכת הנשק הם בעיקרם פרי התיכנון שלנו. ואם לסכם אפשר

שליטה בטיל ומובטחת ההגעה למטרה. כבר אז הכרנו ביתרון הטיל על הפגז וברור היה לנו שהוא יחליף את התותחנות. התוכחנו רבות כשכל הוויכוחים הוליכו בסופו של עניין אל הטיל ומחשבותינו כולן התחילו לטוס על ה"גבריאל". עלי להוסיף ולספר כאן שהגבריאל שלנו תוכנן תחילה לחיל הרגלים ולחיל החימוש, אך אנחנו, בהתלהבות, תפסנו עליו "טרמפ". בסוף שנת 1959 ביצענו לראשונה ירי טילים מהמשחתת יפו. ההצלחה היתה חלקית. שמו של הטיל אז היה "לוז" והוא היה אבי הגבריאל. הצלחתנו אז היתה חלקית בלבד. הניסויים הזפסקו מסיבות שונות וחודשו רק בשנת 1962. בשנים אלו עברנו גם אנחנו התפתחות רבה. אותה מהפכה מדעית שהרחבתי עליה דיבור הלכה והתרחבה וגרפה אותנו לכיוונים שונים. התחלנו לתכנן פלטפורמה, היינו יסוד טוב יותר לטילים. שינוי אופן המחשבה הוליד אותנו לראות בכלי לחימה מערכת נשק אחת שלימה. שלמות זו היתה הישג מחשבתי מרשים. עד כה הורגלנו לחשוב רק על יחידות ציוד, היינו, מכ"ם לחוד וכלי לחוד וכל מערכת ומערכת לחוד. זו היתה שגיאה הגיונית, שגרמה לא פעם לטעויות קשות. ברגע בו התחלנו לראות את השלמות, החילונו לחשוב על כלי שיט כמערכת נשק אחת, קיבל כל מרכיב ומרכיב את מקומו הנכון ואז גם מצאנו פיתרונות נכונים ואספקטים שונים התאחדו לשלמות אחת ואנו היינו מסוגלים לקשור את הקשרים ההגיוניים בין כולם. רצוני להדגים מעט את דבריי. למשל, מכ"ם חיפוש ייעודו לגלות עצמים, אבל לא הורגלנו לחשוב מה צריך להיות הקשר האופטימלי בין מכ"ם חיפוש לשאר המערכות, היינו - לחשב את התהליך כולו של גילוי, זיהוי, ציוד ורכישה. צורת מחשבה חדשה זו העניקה לנו את זכות הכניסה לעולם המדע המודרני, בו אנו חיים.

המקצועית מקנה בסיס להתחלת הפעילות ואילו התושייה, התעוזה ותודעת השליחות הם המוליכים לשליטת האדם על מעשיו. האדם הוא המלך ותמיד יישאר המלך בכל שהוא עושה!
המהפכה בגישה

מאז שנות הששים צעדנו קדימה בצעדי הענק. לא זו בלבד שנכנסנו לעידן המודרני אלא כבשנו לעצמנו הישגיו. התפתחו והשתכללו מערכות הנשק והאלקטרוניקה. ומה יביא לנו העתיד? עלינו להוסיף ולפתח את מערכות הטילים הנשק והאלקטרוניקה. זו גישה חדשה ומהפכנית מבחינות מסוימות. בעבר הוּו את החלק החשוב בספינה המכונה והתותח. כיום, די בכלי קטן מאוד כדי לציידן במערכות נשק משוכללות מאוד.

כדי ליצור ייצור עצמי של המערכות המשוכללות להן נזקקות ספינותינו כיום, יש ליצור תשתית תעשייתית מפותחת. ואומנם, בשנות הששים, קמה לנו תעשייה צבאית משוכללת. לפחות מבחינה זו, אנחנו במצב נוח מאוד. יש מי שמסוגל לעשות ויש מי שדורש שיעשו. ושוב הגורם העיקרי - האדם שלנו. למדנו וקנינו דעת בארץ ובחוץ-לארץ וקם לנו ימאי חדש. אני אומר בפה מלא - אותו ימאי חדש שחינכנו תואם להפליא את חזונו בתחילת הדרך. קמו לנו אנשים צעירים מצויינים בעלי מודעות עמוקה ונכונות ללמוד ולבצע. נמצאים אנחנו בתוך מעגל קסמים. בחורים צעירים שעוזבים את ספסל בית הספר באים לצבא ונפגשים בתעשיות מעניינות, במאמצים מחשבתיים גדולים ובהישגים מרשימים. מה, איפוא, תימה בכך שהם נמשכים ללימודים ובסופו של עניין מצטרפים לתעשייה הצבאית ולצבא. אני מציין התגייסות זו כתופעה חיובית שזכינו לה בשנים האחרונות. הצעירים - בזכות חינוכם ואולי בזכות המאה המדעית שהם חיים בה - מוכנים לקבל אידיאות חורגות מן הרגיל. הם פתוחים בזכות חינוכם "לתורות מטורפות". והרי הקריטריון של כל מדע מודרני הוא יציאה מוחלטת ממסגרות מקובלות. אנחנו יכולים, איפוא, להתפאר בתכונה זו. עשינו דברים מטורפים הרבה, ואני מקווה שעוד נעשה.

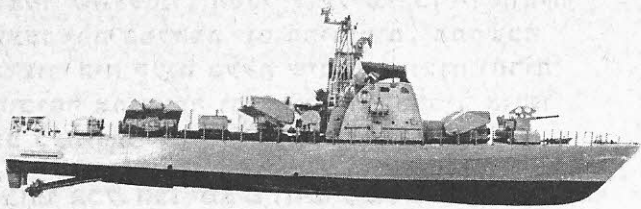
לאמר שהצלחנו. הסטי"ל על מערכותיו הוכיח עצמו יפה במלחמת יום הכיפורים. המחשבה ליצור היה קטנה בעלת שיניים גדולות וחדות הוכיחה את עצמה והיא צריכה להדריך אותנו גם בעתיד.

אנחנו בכל זאת ימאים והים מכתוב לנו את כלינו

הים מכתוב לנו במידה מכרעת את גודל הכלי. למשל, את הסטי"ל מדגם "רשף" הכתיב לנו ים-סוף. אין זה מקרה ש"רשף" גדול מן הסטי"ל דגם שרבורג. ים-סוף הוא ים קשה וסוער והכלים המבקשים שליטה בו, חייבים להיות מותאמים לאופיו המיוחד של ים זה. כל זירה והכלי שלה. הוא צריך להיות מותאם בדיוק לנתוני הים המסויים. אסור שיהיה גדול מדי, ואסור שיהיה קטן מדי. אך הנוסחה הבסיסית שלנו נשארת אותה נוסחה: על כלי גדול קשה להגן! כלי גדול הוא פגיע! ברגע שנקבע הכלי האופטימאלי, אסור להגדילו אלא אם כן יש ייעוד כזה באופן. תקופת המשחתות תמה. על הימים שסובבים את מדינת ישראל שולטים הכלים הקטנים. ספינות שתיכננו ושיכללנו ונוסיף לתכנן ולשכללן. יש ברשותינו עתה כלים קטנים מן הסטי"ל, והם הדבורים המיועדים לפיטרול בים, למלחמה בפח"ע. גם הדבורים שולטים יפה על הימים הן ים-סוף והן ים-תיכון. אך השליטה בים היתה ונותרה בידי האדם. גם הימאי המודרני אינו מאבד מקומו בספינה כאדם. אם גם שינה עיסוקיו נשאר הוא המכריע והקובע. אדגים זאת בסיפורו של עשיר שבנה לעצמו בית וכל הדלתות וכל החלונות הופעלו בלחיצת כפתורים, וכן רהיטי הבית, שפעלו אלקטרונית, וכל מזונו בא לו מקופסאות, מוכן ומזומן לאכילה. הכל ניתן לו ללא עמל ורק דבר אחד חסר לו והוא - הטעם!

וכמו העשיר ההוא כן גם אנחנו. כפתורים אינם פותרים את בעיית הטעם והשכל. הם עוזרים אך אינם פותרים בעיות. גם אם הפונקציות משתנות, נשמר מקומו של האדם היחיד בכבוד. בים ודאי וודאי שזה כך. עדיין שולטים בספינה איחתי טבע שרק בשכל ובתושייה ניתן להתגבר עליהם. מטרתנו היא לחנך ימאים בעלי תושייה ותעוזה ובעלי יריעה מקצועית כאחד. הידיעה

נעמיד ידע ומחשבה לשיפור תנאי השירות שלו. עלינו לשפר תנאיו בספינה. החיים בים קשים ומעייפים. נעמיד את הישגי הטכנולוגיה לרשותו ונקל עליו ככל שנוכל. בתחום הזה יש עדיין פער רב בין ספינות המערב וספינותינו. ומה הם הצרכים של חיל הים בשעה זו? ראשית לכל, לחיות בשלום ככל העמים. אך את השלום נשיג כחזקים ולא כחלשים. עלינו למצוא תשובות חכמות מאוד מול העדיפות הכמותית של אויבינו. גם לערבים יש כיום טכנולוגיות חדשות שהשיגו במערב ובמזרח. זה מחייב אותנו לשינוי גישה בתחומים רבים ולהרחבת הדעת בכל המישורים. עלינו למצוא תשובות להרבה דברים חדשים, תשובות חכמות שלא נתפרו למקרה מסויים בזמן מסויים, אלא למירווח של זמן. אומנם, גדלנו, צמחנו והוספנו דעת, אבל נשארנו עניים ואין האמצעים שבידינו מאפשרים לנו לתפור כל פעם בגדים חדשים וכסף לחליפות רבות, ודאי שאין לנו. עלינו להוליד כבר עתה את הדור הבא של כלי השייט בחיל הים. המודל שלנו היום, כלי שייט קטן בעל שיניים חדות, הוכיח עצמו כיעיל ונכון. המודל שלנו כבש את העולם כולו. הדור הבא של כלי שייט יתבסס על הנעות משוכללות ועל שיפורים בטווח ובמהירות. אין אני צריך להוסיף לשיפורים בתחומי האלקטרוניקה ומערכות הנשק אין גבול. כוחם של כלי השייט העתידיים יהיה במהירותם, חיות קטנות רבות שיניים.

הרשו לי לסכם ולומר כמה משפטי סיום בלבד לשנת ה-29 של מדינת ישראל ולחיל הים הישראלי. יסוד היסודות שלנו הוא היכולת להתחדש וליצור חדש. ליצור חדש בעידן המדעי שלנו היא היכולת של הפרט לגבש לעצמו תמונה אחדותית של המחשבה המדעית. ולתמונה האחדותית שייכת גם המוטיבציה של המעשה. בכל שנעשה, נדע תמיד למה אנחנו עושים ובשביל מי.

ראיין: רמי

מצבנו היצירתי טוב מאוד. אני לא אומר זאת בצהלה אלא גם במעט צער. מצבנו המסובך מפעיל עלינו לחצים תמידיים ולחצים אלו מגבירים את כוח היצירה ומלאכת העשייה. ה"אין ברירה" שלנו המצטרף אל השכל היהודי גורמים מעולים הם להשראה וליצירה.

עלינו להגיע לעצמאות ביצור ככל שרק ניתן, להשתחרר מתלות בגויים. ככל שנפעל לבד, נזדקק פחות לחסדי הגויים, לעיסקות ולקניית ידע בחוץ, ייטב לנו. אני אומר דברים אלה מתוך נסיוני הרב. גם בעניין הרכש השתנתה החשיבה שלנו. בעבר, כאשר תיכננו משהו, מייד תירגמנו רצוננו לשפת הרכש בחוץ-לארץ. כעת אין אנו עושים זאת. אנחנו קודם כל חושבים על ייצור בבית, על פיתוח האמצעים שלנו. גם אם המדובר בתיכנון דברים שתוכננו בחוץ-לארץ, מחפשים אנו את הדרך לייצר בבית. וכמובן - ככל שאנחנו מעמיקים מחשבה בנדון, אנו מצליחים בעשייתם. פריטים רבים מיוצרים בארץ על פי תיכנונים שלנו. זו מטרה ממש מקודשת להקטין את התלות בגורמי חוץ ומטרה זו מדרבנת אותנו.

כיום אנחנו עצמאיים בשטחים רבים, כתיכנון, בפיתוח, ביישום ובביצוע. כדוגמא, אביא את הסטי"ל דגם שרבורג וסטי"ל דגם סער/4. מרבית הציוד של סער/4, מערכות נשק ואלקטרוניקה פותחו בארץ. אם משווה אני את פעלנו על ה"רשף" עם מה שאנו מסוגלים לבצע עכשיו, הרי זו ממש פונקציה ריבועית ולא לינארית.

בעיקבות מלחמת יום הכיפורים אני חי וחש את עשייתנו ומנקודת ראות של מלחמה זו ובמבט הזה, אני צופה אל העתיד. כל שעשינו לפני המלחמה וכל שאנו עושים עכשיו, לא ניתן להשוואה. מה שבעבר עשינו תוך 4-5 שנים, מבצעים עכשיו תוך שנתיים. וזאת, למרות שכמות העבודה גדלה ואופי העבודה הולך ומורכב יחסית לא גדלנו באנשים ולא התעשרנו בכסף. פשוט, השתפרנו!

אנחנו לא רק חיל הים המשגר ספינותיו לימים ולוחם מלחמותיו. אנחנו תעשייה שלמה.

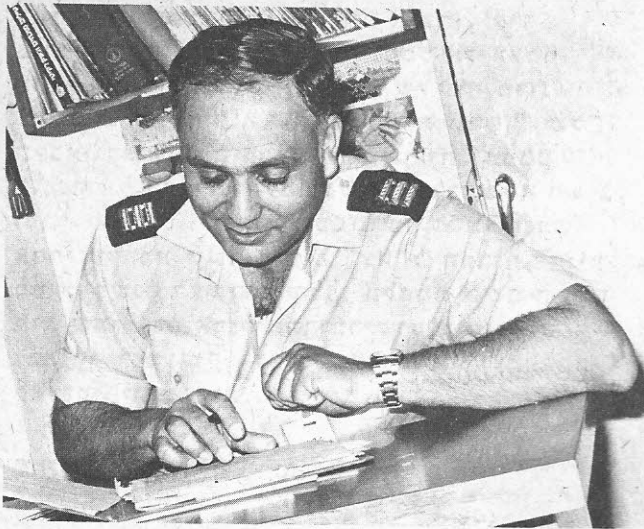
הפנים אל העתיד

אנו דואגים למערכות נשק ומערכות אלקטרוניות אבל דאגתנו צריכה להתמקד גם על החייל.

חכמת המלחמה

נשק היא

לא בנסיבות שבחרו לעצמם, אלא בנסיבות שמצאו לפנייהם במישורין, נסיבות נתונות, שנמסרו להם בירושה. דווקא בשעה שבני אדם עוסקים בשינוי פני הדברים, ביצירת דבר שלא היה מעולם, שבים הם אל העבר, ללמוד מנסיונם של הדורות הקודמים. חקר העבר נחוץ לנו, כדי שנוכל להבין את עצמנו, וכדי לשכלל בתבונה את המורשת שבידינו. חשיבותה של הכתיבה ההיסטורית רבה, מאחר שבעיות ומצבים היסטוריים דומים חוזרים ונשנים, אפילו אין ההיסטוריה חוזרת על עצמה.

ההיסטוריה הצבאית וכתיבתה

כל האמור לעיל, תוקפו יפה כמובן גם לגבי כתיבת ההיסטוריה הצבאית. העולם יודע היסטוריונים דגולים שעסקו בחקר תולדות המלחמות. שניים מהם נזכיר כאן. סון טסו וו, בן העם הסיני שכתב סמוך לשנת 500 לפני הספירה את הספר "חכמת המלחמה". ספרו הוא המסכת הצבאית הקדומה בעולם, ועד היום, אלפיים וחמש מאות שנה לאחר כתיבתו, משמש הספר כמורה דרך חשוב לכל שמבקש לעסוק בכתיבה היסטורית צבאית. ומסון טסו וו בשנת 500 אל קרל פון קלאוזביץ, בן העם הגרמני, שחי בין השנים 1831-1780. ספרו הגדול "על המלחמה", הוא ספר הספרים של פילוסופית המלחמה ואף על פי שספריו נכתבו לפני 120 שנה, מוסיפים הם להיות חשובים ומאלפים. שהרי, המחקר ההיסטורי אינו מראה לנו רק מי אנחנו, אלא גם מה אין לנו כבר, ומדוע אין אנחנו יכולים להרשות לעצמנו את שהירשו לעצמם קודמינו. המחקר ההיסטורי, על אף שהוא תמיד מושפע מן העבר, מראה לנו כמה ההווה שונה מן העבר, ומעמיד לפני הדור תפקידים שלא ידעו דורות קודמים.

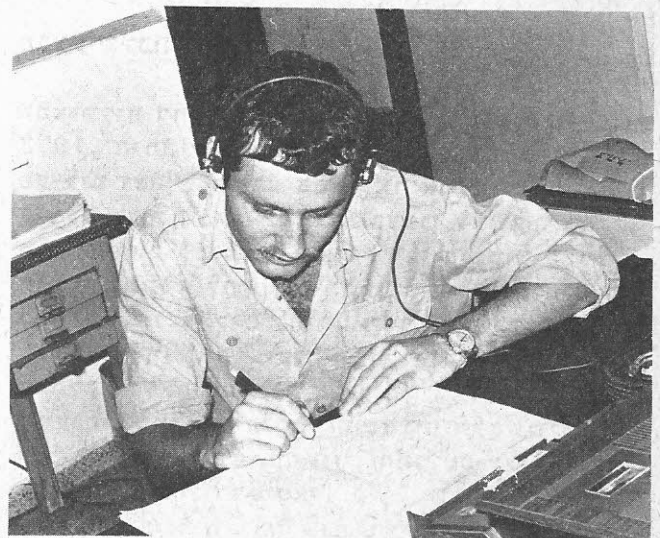
מתוך שיחה עם סרן קינן, רמ"ד היסטוריה

המילה היוונית היסטוריה, פירושה שניים – חקר ודעת. הקשר שקושרת המילה בין המחקר והידע, מבטא נאמנה את מהות המדע ההיסטורי. ההיסטוריה היא סיפור מעשה כולל של כל שהגו ופעלו בני אדם. ההיסטוריונים עורכים חקירותיהם על פי מימצאים מצויים, ועם זה, מטרתם לגלות מימצאים נוספים תוך כדי מחקר. ההיסטוריה עוסקת בעבר, במאורעות שכבר חלפו. אבל יעודה האמיתי: להצביע על הקשר החי בין העבר והווה. אין עם ואין אדם היכול להינתק מעברו משום שהעבר עשה אותו כפי שהוא. אמר הורציוס:

– תגרש את הטבע בקילשון מתחומך, הוא תמיד ישוב ויחזור אל תחומך.

דבריו של הורציוס יפים להיסטוריה. עבר הווה ועתיד של עם קשורים קשר הדוק. והתפקיד שמלא הזיכרון בחיי האדם, ממלאת הכתיבה ההיסטורית בתולדות עם. שום ציבור לא חי בתוך ההווה בלבד, ועם השובר קשריו עם העבר, אינו יכול להתקיים, משום שאינו מסוגל לקלוט את החדש. הידיעה ההיסטורית מראה לנו מקומנו, והיא מלמדת אותנו את האפשרי, ואת הבלתי אפשרי ורק המבט אל העבר מכוון את עינינו אל העתיד. בדרך ההבנה ההיסטורית, אנחנו מבינים את עצמנו, ומנסיון דורות, אנחנו מעשירים נסיונונו.

את ההיסטוריה עושים האנשים עצמם, אבל הם עושים אותה לא ככל העולה בדמיונם ורצונם,

אולם חשיבותם למדור, שנעזר בהם, היתה ועודנה רבה. המדובר בספרו של קליין "תולדות מלחמת הקוממיות", ופרסומיו של קצין החינוך החילי "ראשי פרקים להסברה". בפעם הראשונה רוכזו כאן תולדות חיל הים הישראלי, מהיווסדו, עד מלחמת קדש, ואף פרטים מסויימים על מלחמת ששת הימים.

התפתחות מדור היסטוריה בתוך חיל הים

המדור סופח למחלקת כוח אדם במפקדה. בין ראשי המדור נערכו חילופים רבים, ואיש מהם לא היה היסטוריון. המדור נדחק איפוא לקרן זווית וקפא על שמריו. הסיבה לקיפאון לא היתה נעוצה באיזו התפקיד בלבד. עדיין שלטה בצה"ל ובחיל הים הגישה העכשווית, שלפיה אין מקום לחקר העבר. ריתקו של המדור מתל-אביב, מהמחלקה המטכ"לית להיסטוריה, אף הוא היה בעוכריו של המדור. מיקומו של המדור במחלקת כוח אדם, מחלקה המטפלת בח"ן, סעד, רבנות, פירסומים ויחסי ציבור, גם הוא לא התאים למדור. מדור העוסק ברישום היסטוריה, מטיבעו הוא מדור מבצעי וחייב להיות מעודכן בפעילות המבצעית.

משנה מקום משנה מזל

מפקדת חיל הים עברה לתל-אביב, ועמה המדור להיסטוריה. נקשר קשר הדוק בין מדור היסטוריה בחיל הים והמחלקה ההיסטורית במטכ"ל. המדור נמסר זו הפעם הראשונה להיסטוריון, סרן קינן, שסיים אז תואר ראשון בהיסטוריה ובימים אלו מסיים תואר שני בתולדות הציבליזציות הימיות. הפעילות השוטפת הסוערת של חיל הים באותם ימים, אף היא העניקה תנופה מחודשת למדור.

מבצעים וכתבתם

המאורעות דחופים, מבצע דוחק מבצע. שנת 1973, היתה שנה מבצעית סוערת. המחבלים פעילים וצה"ל מגיב. בפברואר אותה שנה, בוצעה פעולה כלל צה"לית בצפון לבנון וחיל הים השתלב במיבצע. ראש מדור היסטוריה של חיל הים נקרא להשתתף בתחקירים ובסיכומים במחלקה המטכ"לית להיסטוריה. תוך כדי כך למד סרן קינן את שיטות המחקר והרישום של המחלקה ולאחר מיבצע "בירות" כבר ניצל את ידיעותיו במדור החילי. המבצעים העכשוויים הולידו צורך דחוף בתייעוד, המבוסס על התייעוד ההיסטורי האוניברסיטאי. שנת 73, ככל שהיתה שנה מיבצעית קשה,

במחקר היסטורי צבאי, באים איפוא, ליד מזיגה מלאה, גישה עכשווית ומבט אל העבר. צה"ל הוא צבא צעיר ודינמי, שליווה מדינה בה סערו המאורעות. "חוסר ההיסטוריה" של הצבא גרם לגישה עכשווית שיטחית. המבט הופנה אל העתיד והעבר נשר והוכרז כלא חשוב, יפה לסופרים ולעיתונאים. גישה זו השתנתה אחרי מלחמת ששת הימים, צה"ל התבגר, הגיע כמעט לשנת העשרים שלו. מלחמת ששת הימים היא שהולידה את הצורך ברישום מדוייק ובתיחקור מעמיק. קמה ונוסדה בצה"ל מחלקה להיסטוריה צבאית.

מחלקת היסטוריה במטכ"ל

מחלקת היסטוריה המטכ"לית, נוסדה כמפקחת וכמכוונת של מדורי היסטוריה בחילות השונים. מדור היסטוריה בחיל הים, אף הוא הוקם כחלק ממחלקת היסטוריה של המטכ"ל. בראש המדור הועמד סא"ל ברק. לא יבש הדיו על רישום המאורעות של מלחמת ששת הימים, וחיל הים נגרר לתוך מאורעות כבדים. ב-20 באוקטובר 67, הוטבעה המשחתת "אילת" ואחריה נעלמה הצוללת "דקר".

הגורמים הקשורים באח"י "אילת" תוחקרו, סדר השתלשלות האירועים שוחזר. נאסף פרט לפרט על ההטבעה, החיפושים וההצלה. בתום העבודה הוציא המדור תיק מיוחד ממנו ניתן ללמוד את כל הנושאים ביסודיות. תיק ה"אילת" ותיק ה"דקר" היו העבודות ההיסטוריות הראשונות בחיל הים.

איתן ליפשיץ, שחזר אז מן השבי המצרי, נטל על עצמו את המשימה של רישום מלחמת ששת הימים. ואכן, יצאה חוברת היסטורית על מלחמת ששת הימים בסיווג סודי-ביותר. באותם הימים ממש, ראו אור שני ספרים, שאומנם, לא נכתבו במדור היסטוריה של חיל הים,

פני כל הבסיסים ויצפו בהתרחשויות מקרוב. על מדור היסטוריה יוטל התפקיד לעדכן את היחידות במתרחש בחזיתות השונות ובצוות המורחב יכללו שלושה כתבים צבאיים. בימי חרום יוציא מדור היסטוריה לאור פירסום יומי.

ו- היום יום בימי שלום

מדור היסטוריה מגיש עזרה לגורמי מטה. עבורם הוא מסקר עיקרי דברים לפני כל דיון מטה, ומביא לידיעת המשתתפים את פרטי ההתרחשויות השוטפות. תקצירים כגון אלו, נכתבים גם לקראת הדיונים במטכ"ל בתוספת סיכום שעות-ים של כל כלי השיט וסיכום הפעילות הימית החודשית. למפקדים ניתנים ייעוץ והדרכה במידה והם מבקשים לצלול לתוך נבכי ההיסטוריה לצורכי חינוך. עזרה רבה מגיש המדור לפירסומים של החיל, לעתון "בין-גלים" ולכל הפירסומים הבלם"סיים למיניהם. קציני פו"מ וחניכי קורס חובלים, המכינים עבודות על קרבות ימיים מעברו של החיל, מוצאים גם הם אכסנייה נאמנה במדור היסטוריה של החיל.

גיבשה וקידמה את מדור ההיסטוריה והחירה בתודעת המפקדים והחיילים את הצורך ברישום מדויק של המאורעות. באפריל בוצע מבצע "ביירות" ובמאי נפרסו כוחות מוגברים של חיל הים בזירת ים-סוף. חודש אוגוסט הביא לנו את הקרב המפורסם ברס-סודר בין ספינות מצריות מדגם "דה קאסטרו" ל-2 "הבורים" ישראלים. הסטי"לים הכינו עצמם להפלגה סביב אפריקה - והעבודה במדור היסטוריה הלכה ורבה והיתה לעבודה מורכבת יותר ויותר. ראש המדור, קינן, הגיש הצעה להעביר את המדור למחלקת ים (אג"מ) דבר שהוא מקובל בגורמים המטפלים בהיסטוריה בצה"ל. הבקשה אושרה ולפני המדור נפתחו אפשרויות חדשות, נפתחה הדרך לפעילות נכונה.

על האישור להעברת המדור ממחלקת כוח אדם למחלקת ים, השפיעה לא מעט העבודה שעשה המדור בקשר לקרב ה"דה-קאסטרו". המבצע היה כולו של חיל הים והמדור תיחקר, סיקר וסיכם את פרטי המבצע כולם. בתום העבודה, שבוצעה הפעם בדרך עצמאית לגמרי, פורסם הקרב כולו בחוברת היסטורית ובה הוכיח המדור למפקדת החיל את אפשרויותיו ואת קשת הפעילויות הרחבה שלו.

בפעם הראשונה נשברה הגישה העכשווית ונוכח אג"מ מבצעים בייעילות הרישום ההיסטורי המדויק. אך האמצעים עדיין היו דלים. למדור היסטוריה בחיל ניתן תקן של ראש מדור וכתבנית שהועסקה בתפקיד פונקציונלי, היינו: במסגרת של "שעות נוספות" על שעות עבודתה במקום אחר. למרות אפשרויותיו המצומצמות הצליח המדור להוציא לאור חוברת שסיווגה "סודי-ביותר" ותוכנה: מבצעי חיל הים החודשיים, האימונים, ימי קרב והפלגות בהם תורגלה "תורת הקרב" וסיכום סטטיסטי של פעילות בט"ש (בטחון שוטף). הביקוש אחרי החוברת הלך ורב ותפוצת החוברת הלכה וגדלה. כמו כן פירסם המדור חוברת חודשית, שבה זכה כל מבצע גדול לסיקור וסיכום מיוחד.

מלחמת יום הכיפורים

מלחמת יום הכיפורים הטילה על המדור תפקידים חדשים ונוספים, הכניסה אותו לפעילות קדחתנית והוכיחה סופית את חשיבות המדור לחיל. הלקחים, שהופקו אחרי המלחמה גרמו לשינויים מרחיקי לכת במבנה הפנימי של המדור. המדור גדל. היום יש לו תקן ל-4 אנשים, רמ"ד אקדמאי, עוזר רמ"ד בדרגת קצין ושתי כתבניות/קצרניות. בימי חרום על המדור לגדול עד ל-14 איש. הללו יתפזרו על

מפקדת חיל הים
מחלקת מבצעים-ים
מדור היסטוריה
ט"ב
24 מרץ 1976

עיקרי פעילות חיל הים
לחודש פברואר 1976

מפקדת חיל הים
מחלקת כוח אדם
ענף מחט"א - 2
מדור היסטוריה
ט"ב
10 - 1 - 76

מבצעי חיל-הים
במלחמת "יום הכפורים"

מפקדת חיל הים
מחלקת מבצעים-ים
מדור היסטוריה
ט"ב
24 מרץ 1976

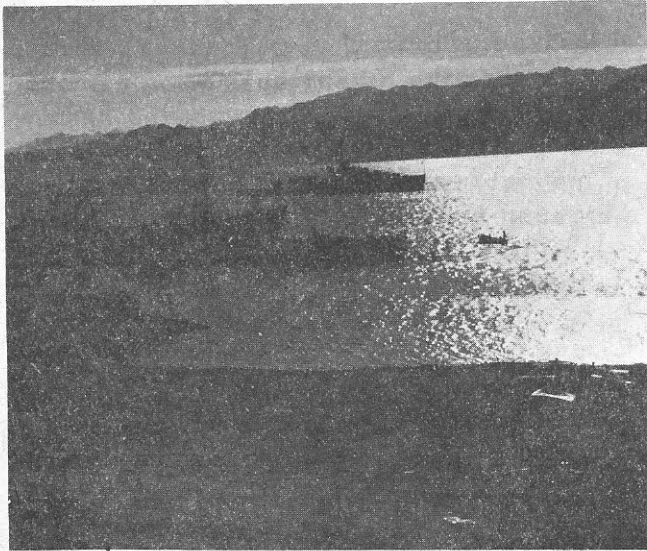
מפקדת חיל הים
מחלקת כוח אדם
ענף מחט"א - 2
מדור היסטוריה
ט"ב
10 - 1 - 76

לסיכום:

מדור היסטוריה, שהתחיל בקטנות גדל והתרחב ועוסק כיום בקשת רחבה של נושאים. בכל הנושאים הללו מתפקד המדור בצורה שיטתית ומדעית והחודש הוא מתחיל למסור נתונים למחשב. ציודו גדל והשתכלל בהתאם להרחבת התפקידים והמשימות והיום עומדים לרשות אנשי המדור אמצעי עזר אלקטרוניים, שהם המילה האחרונה בתחומם. אך החשוב מכל - לרשות המדור עומדים כיום אנשים מוכשרים, הנאמנים ליעודם ואוהבים את עבודתם. המדור מגיש עזרה לכל מבקש והמבקשים הולכים ורבים. הביקוש הרב לעזרה, ההתעניינות בפרשיות היסטוריות, אות וסימן הם להעמקת התודעה ההיסטורית בחיל. יותר ויותר נוכחים לדעת: חוכמת המלחמה - נשק היא. רשמה: דבורה

ילקוט הסיפורים

הסיפורים שלפניכם סופרו לנו כלשונם על-ידי תא"ל צבי תירוש.

למעט חושך כדי שהתוחים המצרים שקרוב לוודאי יפתחו באש - יחטאו. השבח לאל, עוברים את המיצרים בשלום, שטים במרחק 500 מטר מן התוחים המצריים והמצרים אינם חשים בהם. והנה - באמצעיתו של המיצר מתקלקל ההגה. צריך לעבור להגה חירום תוך כדי מעבר במיצר. דקה שארכה שנים. כמעט יציאת מצרים משוחרת: חג הפסח הגיע. עורכים את הסדר ואוכלים מצות כשעוברים בים סוף.

וההפלה קשה. החום יוקד. החולים רבים, הולכים ומתרבים. גם מנחם כהן, המפקד, חלה קשה. וסגנו צבי תופס מקומו כמפקד הפריגטה וצוותה.

מגיעים לציילון. את הפריגטה יש למסור תוך ימים ספורים. טקס המסירה כבר נסתיים. הכל לפי המתוכנן. רק מטוס לשוב הביתה אין. המפקד מנחם כהן הובהל לבית חולים ציילוני. האחראי עתה, רב-סרן צבי תירוש. שלושה שבועות כבר עברו והם תקועים בציילון. תלויים בחסדי מארחהם. מצפים, סובלים וגם נהנים. הכל מתמזג לחוויה מוזרה אחת. ציילון ארץ מטעי התה היפהפיה ויש בה מיגוון של יופי פראי. מקומות חלומיים בה, שהם מחוץ לתחום העולם המציאותי. מטיילים הרבה. הציילונים מארחים אדיבים, עד גבול מסויים. שהות הישראלים בבסיס הצי, מתארכת גם להם. יום אחד, בשעה חמש בבוקר, נקרא צבי תירוש אל מפקד הצי. המפקד האדמירל גותן לרב-סרן הצעיר לעמוד כשהוא עצמו יושב וצעקותיו בפיו:

מסע ארוך לתוך העולם

מלחמת סיני הסתיימה. באילת עוגנות שתי פריגטות. כאשר שארם היתה בידינו, עשו את הסיכוב מן הים התיכון לים סוף והגיעו לאילת. לאחר הנסיגה מצאו עצמן הפריגטות השתיים סגורות בתוך בריכת אילת ובשארם יושבים המצרים ויש מצור ואין לפריגטות אפשרות לנוע. הוחלט על כן למכור אותן והתחילו לשפצן לקראת המכירה. בחודשי העגינה הארוכים בנמל, הוזנחו ונזקקו לשיפוץ יסודי שצריך היה להיעשות בסודי סודות. מעקבה צופים הירדנים ואסור שיראו בתכונה כלשהי. הכוונה - להביא את האניות לג' יבוטי ולמסרן שם לצוות ציילוני. המיבצע אורגן יפה. פריגטה אחת הפליגה והגיעה לג' יבוטי שבסומאליה הצרפתית ונמסרה לפי כל כללי הטקס לצוות הציילוני. אולם, אך יצאה מן הנמל תחת הפיקוד הציילוני, עלתה על הרציף וניזוקה קשות. זקוקה לשיפוץ, נשארה הפריגטה בג' יבוטי.

בחיל הים הוחלט שהפריגטה השנייה שאמורה היתה להפליג לדרכה, לא תימסר לציילונים בג' יבוטי אלא תפליג עד ציילון. להפליג אלפי מייל בפריגטה עניין מסובך היא שיש לתרגלו היטב. בשקט, בשקט הוכנה איפוא הספינה להפלגתה הארוכה. הוטל על צבי תירוש, מפקד הנוגה דאז, להכין את הצוות בחוף. מינוהו מפקד אירגון המיבצע, ואילו מפקד האניה הוא מנחם כהן, וצבי סגנו. כל המיבצע - סודי ביותר. בקירבת גבעת אולגה הקימו מחנה סגור, אין יוצא ואין בא. צוות של כ-150 איש הוכן ואורגן שם. אומנו הצוותות, לכל איש תפקיד מוגדר, כל אחד יודע בדיוק מה עליו לעשות באותה רבע שעה ראשונה, בה הוא עולה על האניה. תירגלו כל דבר, כל פרט זעיר. גוייסו יותר אנשים משהיו צריכים למיבצע. ידעו מראש שיהיה נפל. אלו שלא עמדו באימונים הקשים, נשארו סגורים במחנה עד שהפריגטה עברה את מיצרי טירן.

היה חשש שבמיצרי טירן יפתחו באש על הפריגטה. והפריגטה מפליגה בים והכל הולך כמתוכנן. מתכוונים לעבור במיצרים בשעת ערביים, בין חושך לאור. המעבר קשה, לא מסומן. זקוקים למעט אור כדי לראות, זקוקים

מסיפורי המשחתות

המשחתות העניקו לחיל הים את תחושת העוצמה. הם היו בית ספר מצויין לצי מלחמתי. ימי המשחתות הם ימים של אימונים אין סוף. לא רק ליד חופי הארץ. מפליגים גם בימים לעולם הרחב.

האהבה בין צרפת ומדינת ישראל פורחת. שנה, שנה מבקרת השייטת בטולון לצורך אימונים. לפני הביקור הראשון נשלח הרשל"ה לצרפת לתאם את האימונים, לקבוע תכניות אימונים לצוותי המשחתות. הנושא המרכזי: הלוחמה נגד צוללות. הצרפתים גדולים בנושא זה ולרשותם מיתקני חוף מצויינים. בהתלהבות של עשייה, מלא הכרת חשיבות השליחות וגם בתמימות, נוסע צבי תירוש שתפקידו משולש: סגן-מפקד קצין תותחנות וקצין אג"מ בשייטת, לצרפת כאחד מחודשי הקיץ החמים. אלא שמטה הצי הצרפתי יצא להינפש וכל אנשיו בחופשה. מה עושים? לא איש כצבי ישוב בידיים ריקות. שחים לו שקיים איזשהו אדמירל שהוא מפקד הצוללות והוא המומחה ללוחמה נגדן. צבי מצליח להשיג את האדמירל, בא אליו ומפגז אותו בשפעת בקשות, במהירות של טיל: רוצים לבוא לכאן. שתי משחתות יוצאות לאימונים. רוצים צוללת. רוצים מיתקני חוף. רוצים, רוצים ורוצים... אנא, אשר.

רגע! האדמירל המום מעט. לבסוף אומר לצבי במלוא הנימוס: - אם רצונך בתשובה מיידית, אינה יכולה להיות אלא שלילית. אם תקציב לי רבע שעה, לחשוב ולברוק, יש סיכוי לתשובה חיובית - ושוב השיב צבי בטוב ליבו: - בסדר. יש לך רבע שעה לבדיקה.

וצבי תירוש השיג כל שביקש. אך, אז בא לתוך הצרות. החלטה היא החלטה ויש ליישם אותה הלכה למעשה. עשה צבי דבר שלא עשו עוד בצרפת. החזיר קצינים צרפתים בכירים מחופשות. הללו קיללו אותו קללות נמרצות. אח-מהם - והוא מומחה ללוחמה נגד צוללות ונפל קורבן לישראלי הנועז - התפרץ והסתגר

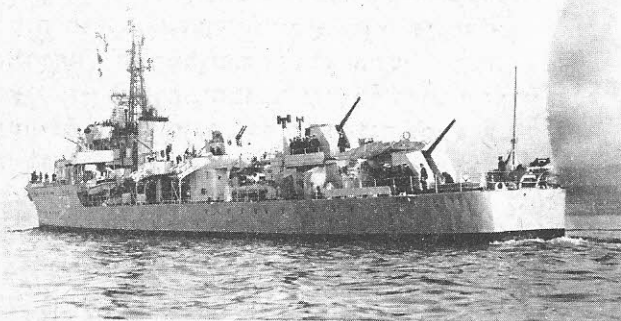
- אני אעצור אתכם. מכרתם לנו גרוטאות! צבי ביקש לקרוא לטענות בשמותיהן. מראים לו מחסנית של תותח 20 מ"מ וטוענים שלא ניתן לטעון את התותח. כל המומחים הציילוניים נכשלו בטעינת התותח מחדש. השיב צבי לטענות בו במקום בתרגיל של ממש. מלמד הוא את הציילונים לטעון תותח 20 מ"מ. פשוט לא תפסו כיצד לעשות זאת. הציילונים נבוכו. ובכל זאת, חל שינוי ביחסיהם אל הישראלים. צבי החליט לתפוס את המטוס הראשון שניתן להחכרה כדי לשוב הביתה. המורל של החבר"ה כבר ירוד. עצבניים ומיואשים וכבר אינם מאמינים שישובו הביתה אי-פעם. בשנות החמישים לא קל לצאת מציילון. שתי אפשרויות קיימות: אוויר וים. אניה להפליג אין ומטוס להמריא - אין.

ובינתיים צריך להרים את המורל ולדאוג לתעסוקה של החבר"ה. יוצאים מבסיס הצי ומתגוררים בצריפים נפרדים, מתארגנים כיחידה צבאית לכל דבר. מקימים מטבח ודואגים לכל השירותים. ובשעות הפנאי מטיילים. פורצים אל הנופים הנהדרים. שום משרד תיירות לא יכול היה להתחרות איתם באירגון הטיולים. והנה בא היום המיוחל. עולים למטוס חכור וממריאים הביתה. ומטבע המסע הארוך לתוך העולם - גם השיבה הביתה איננה חלקה ופשוטה. המטוס נוחת נחיתה אונס בקראצ'י שבפקיסטן. וכמובן, לפקיסטנים נודע מייד שהמטוס מלא ישראלים. שוטרים הקיפו את המטוס ואנשי צבא הצטרפו אליהם. להישאר במטוס - אי אפשר. האוויר לוהט. החום כבד. במטוס אין אוורור. ירדו מן המטוס חמושים. על פי ההוראות נצטוו למסור לציילונים את הפריגטה על כל הנשק שבה, כולל הנשק האישי אך, אל נעלם לחש לצבי למלא נאמנה את כל ההוראות מלבד זו של מסירת הנשק. צבי נשמע לקול הפנימי ובקראצ'י ירדו מן המטוס, 90 ישראלים חמושים, בריאים וחסונים ומבהילים ונחושים בדעתם שבשבי לא יקחו אותם חיים. ההוראה המפורשת של צבי:

- להפעיל את הנשק בשעת צורך. הוכנסו לאולם ונגעלו כמו במיכלאה. סביב סביב שומרים עליהם שוטרים וחיילים. איש לא ניגש אליהם. נכון שלוא פרץ שם קרב היו הפקיסטנים מכניעים את תשעים הפיטרים. אך, הללו שמחו להיפטר מאורחיהם החמושים וכעבור שעה ומחציתה שבים הם למטוס וממריאים הביתה.

מיבצע הפריגטות היה מיבצע מפואר וחוצפני. היתה זו ההפלגה הארוכה ביותר שעשו אי-פעם. מיבצע מלא תעוזה ותושיה.

על מיבצע זה הוענק לרב-סרן צבי תירוש ציון לשבח מאת מפקד חיל הים דאז, יוחאי בן-נון.

כפה ואינו יודע מה לעשות בו, לא בולע ואינו פולט. חבריו הישראלים לשולחן רואים בעניין כיצד הוא נחנק במרגרינה. איך שהוא מתפתר האיש מן הפרוטה המרוחה וצועק:

– מה זה?!

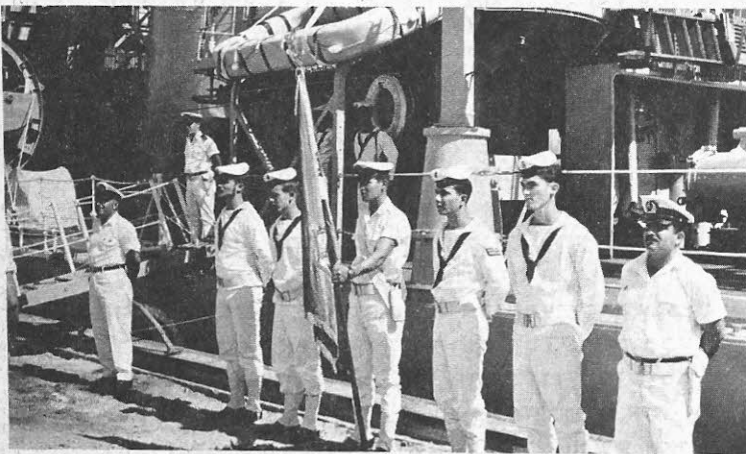
– מרגרינה.

– מה? מה? מרגרינה! אצלנו מבשלים עם מרגרינה.

להתרגל למזונות הישראלים היה אחד הדברים הבעייתיים לגבי הצרפתים. בספינותינו, על שולחננו, עברו הם לא מעט משברים. ולא פעם טענו:

– האוכל שלכם איננו מזון לבני אדם ובכל זאת אתם בחורים בריאים.

ההסתגלות למאכלים המוגשים בספינות, היתה אף היא שייכת לישראלזציה של הקצינים הצרפתים. והללו יצאו מקליפתם הקשה ועלו ופרחו.

מפקד וחוויותיו

מיסדר בוקר במשחתת. צבי תירוש המפקד מקבל את המיסדר. על מספר חיילים הוא מצווה לפרוט את המדים. בודק גופיות, תחתונים וגרביים ודבריו עימו:
– אתם נקיים – מה איכפת לכם לעמוד מעורטלים. הכל בסדר. אתם נקיים בשביל עצמכם ולא בשבילי. אם מלוכלכים – הבושה איתכם ובושה זו תעיל לכם.
והמפקד מתהלך במשחתת המפליגה בים. מסתובב בין החיילים, תופס שיחה כאן ושיחה כאן והוא מצוי בחוויות ובעצמות. זה הרגלו להתהלך בספינה ולשקוע בשיחות עם החיילים. והנה, בביקורת שיגרתית מתגלה לו שבתו השימוש סתומים. למה? מה קרה? אלף ואחת סיבות. ניסו והביוב לא נפתח. ניסו עם פומפה,

כגון נעול וסירב לדבר עם צבי מלה מעבר להכרחי. אך, צבי שבר אותו. עד שהיו חברים טובים ונשאר עם החבר'ה כאחראי על אימוני המשחתות. אפילו מעט עיברית תפס ושאל לשפה בזה הלשון: – מה אצלכם המלה שבל, שבל? – בצרפתית פירוש המלה טוס, אצלנו זה פשוט שובל. או – מה זה דפס, דפס? – בצרפתית ישבן ואצלנו אפס.

בתקופה ההיא הופיעו בנמלים זרים הופעה מסודרת רשמית על כל טקסיה, כגון הנחת זרים, ביקורים הדדיים ומסיבות משותפות. היחסים לכביים וחמים. בעיות יש רק עם קציני הקישור. הללו באו מלאי רצון, התלהבות וסקרנות להכיר אותו נעלם גדול ששמו ישראליים – יהודים – ימאים. להפתעתם לא הצליחו לתפוס את היהודים בטעויות מיקצועיות.

כמובן יש דברים חדשים, שבהם הישראלים הם כחזקת מתלמדים. אך כושר התפיסה שלהם מעורר פליאה. יום – יומיים מתרגלים איתם מצבים טקטיים וכבר הללו מציעים שיפורים ושינויים. בפני הצרפתים ניכר ברורות: "מה? אנחנו פועלים כך שנים ופתאום רואים שאפשר גם אחרת". הימאים היהודים שינו דברים תוך כדי לימוד. התלמידים היו לאסיסטנטים אם לא לומר מורים, ורכשו לעצמם פופולריות רבה כדמויות וטיפוסים מעניינים.

קציני הקישור עברו בחברת הישראלים תהליך של שבירת האישיות עד לפיצול האישיות. היה זה תהליך בשלבים. תחילה הופיעו הקצינים הצרפתים מסודרים ולבושים טיפ – טופ. מדיהם עליהם על כל אביזריהם והחרבות חגורות למותניהם. והם מנומסים ואדיבים לפי כל הכללים והנוהגים. חולפים שבועיים וכבר הם ישראליים לכל דבר – משלומפרים, מרושלים, אינם מצדיעים, מרימים קול, מרפים מן הנימוסים ותופסים ביטחון עצמי. אנשי המשחתות שינו אישיותם של הצרפתים, לחלוטין.

הרגלי המזון של הימאים הישראלים הרגו את הצרפתים כליל. אצל הצרפתים ארוחה הוא עניין של כמה שעות, אצל אנשי המשחתת עניין של רבע שעה. הצרפתים עוד שקועים במנה הראשונה, הישראלים כבר סיימו את הארוחה. הצרפתים תהו ולא תפסו. וקרה... כא קצין לארוחת הבוקר וזה לו היום הראשון בספינה הישראלית. זו לראשונה נפגש עם תפריט ישראלי: קפה, ריבה, ביצים וכל שצריך. הקצין הצרפתי נוטל פרוטה של לחם ומורח לעצמו שכבה עבה של מרגרינה. משוחך ואגב שיחה נוגס מן הלחם, תוקע שיניו עמוק במרגרינה ו... מחוויר. שומר את נתח הלחם

עם מקלות, ניסו בזה וניסו בזה. אין מה לעשות. לא הולך וסוף פסוק. מקשיב המפקד לטיעונים הקשבה מרובה, מתכוון בבתי השימוש התבוננות עמוקה ומחליט החלטה ברורה:

- בתי השימוש פשוט שתומים. וכבר מוריד את החולצה וכבר היד בזוהמה. נשלפים סמרטוטים וכמה דקות ובתי השימוש נקיים. מתרומם, הולך לדרכו ללא אומר ודברים. יותר לא שמע על בעיות מסוג זה בספינה.

ומעשה באם

הפריגטה עומדת להפליג להפלגתה הארוכה. בספינה התכונה רבה, העשייה קודחת. צבי תירוש, אז סגן המפקד, מנצח על המלאכה פתאום קריאה רמה:
- גברת מחכה!

גברת? מה פתאום גברת? כל רגע יקר. למי יש פנאי לגברת. אבל היא כזאת שלא ניתן לשלחה. ניסו ולא הצליחו. כזאת שאין להיפטר ממנה. אמא של אחד החיילים הפיקודים. סגן המפקד מרים ידיים, הולך לראות את הגברת.

הגברת - חבילה גדולה בידיה ושפעת דברים יוצאים מבין שפתיה: בני, נער טוב ורגיש. אנא, אל תכו בו, אל תענישו אותו. אנא, התייחסו אל בני במלוא ההבנה ובמלוא הרכות... צבי מרגיע את הגברת הנרגשת, משפיע עליה מלים טובות הרבה. אין אנו מכים ואין אנו מענישים ואין אנו נוראים כל כך. אין אנו צבא של הצאר. אומנם, אנחנו צבא, אבל כולנו יהודים...

נרגעה הגברת ומושיטה את חבילתה לסגן המפקד.

והחבילה? היא מכילה בננות. בננות לבן. ומדוע אין הגברת נותנת את הבננות לבנה אלא דווקא למפקד?

- המפקד, עליך להבין... אם אתן לו את החבילה כולה, יגמור את כל הבננות ביום אחד. אני מבקשת ממך, המפקד, תן לבני בננה אחת כל יום אחת.

ומעשה באב

במשחתת יפו חייל, טוראי, בחור חכם ומשכיל בעל מיטען גדול של תכונות חיוביות והוא כולו שלילה, כולו פגע רע. צבי המפקד מתמסר לחייל, בשיחות ארוכות מתאמץ להוליכו למעשים טובים ואינו מצליח. מעיין המפקד בתיק האישי של הכחור והנה - הכחור מבית טוב. הוריו מוותיקי הארץ, אביו מורה, מנהל בית-ספר תיכון. מחליט צבי לזמן את האב לשיחה. אז, בשנות החמישים, לא היה זה מקובל לשוחח עם הורים בצבא. זומן האב, עולה למשחתת ונכנס לתא המפקד. שותים קפה והשיחה קולחת, זאת אומרת, המפקד מדבר והאב שותק. מוסיף צבי לדבר והאב מוסיף להחריש ולבסוף מציג המפקד את הטזה שלו:
- לבנך, כל התכונות הטובות, כל הסגולות היקרות. אך משום מה אינו הולך בדרך הנכונה, הישרה. בוא איפוא ויחד נעשה ממנו בן-אדם. אתה ואני נצליח.

קם האב על רגליו. מתכונן ארוכות במפקד, מחריש שעה קלה עד שסוף סוף משמיע דבריו:
- ידידי הצעיר, אני גידלתי את הפרחח הזה תשע-עשרה שנה ולא יכולתי לו. אם אתה תצליח לעשות ממנו בן-אדם, תבוא עליך הברכה.

ופנה גבו להרשל ה ועזב את תאו.

ומעשה בהתפרעות של חייל

על המשחתת יפו משרת בחור מוכשר וטוב, אך בעל עצבים רופפים. המשחתת עגנה בנמל, חופשת שבת רומזת ובחורנו הטוב יורד לרציף, הולך לשק"ם, לקנות בקבוק קוניאק. הבקבוק ביד, הנה הוא חוזר ועולה לכבש ושם מצפים הזקיף וקצין תורן. העלייה לכבש היא טקס, ומלווה הצדעה לדגל. בכבש מסתכסך בחורנו עם הזקיף העומד על מישר הדגל. פורצת תיגרה והבקבוק נשמט, מתרסק על הסיפון ותוכו ניגר. הכחור מרים את צוואר הבקבוק השבור, תופס עצבים, עיניו מאדימות, גופו רועד וצעקותיו מרקיעות.

- אני אהרוג אתכם. את כולכם!

עם שארית הבקבוק בידו המורמת, מאיים בחורנו על כל מי שמנסה להתקרב אליו. החיילים עומדים המומים וההירארכיה הצבאית

זרק בחורנו העצבני את הבקבוק ובא אל המפקד לשבת על ארגו התחמושת. פתחו השניים בשיחה: - אתה בחור, עשית דבר שבעדו חוץ מלתלות אותך, לא נותר לי דבר לעשות. אז מה נעשה בכל זאת?

וחתם הסכם בעל פה עם הבחור. מעתה יהיה הבחור תחת פיקודו הישיר, על תנאי של התנהגות טובה. והיה ויתפרע, יעיף אותו מן הספינה. והיה ויתברר שהתפרעות היא מעשה חד פעמי - יישכח המעשה. ואם ירגיש הבחור שעומד הוא להסתבך, אל יסתבך אלא יבוא לשיחה עם המפקד. ובאו על החתום, המפקד והחייל ונסתיימה הפרשה.

מפקד בסערה

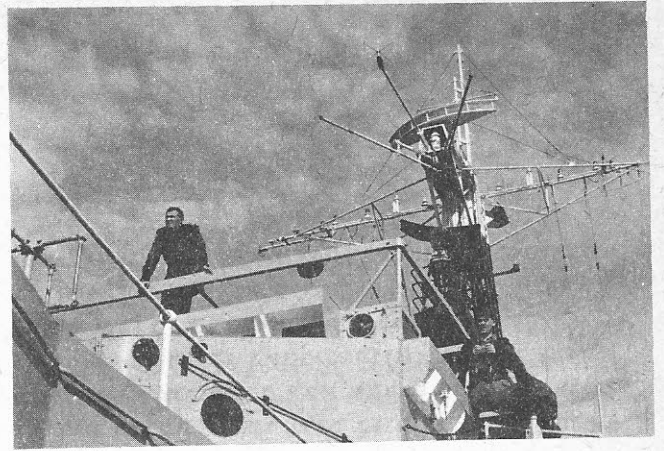
הים קשה, הרוח סוערת והגלים מגביהים, שוטפים את הסיפון. הספינה מחולקת לחרטום ולירכתיים, שני איזורים שניתק הקשר ביניהם. המטבח בירכתיים, וצבי תירוש המפקד על הגשר. יום עבר ויום עלה והסערה נמשכת ולאנשי הגשר אין קשר למטבח. אלו שבחרטום - בחרטום ואלו שבירכתיים - בירכתיים. הבטן מציקה לאנשי החרטום וגישה אל מזונות - אין. לאכול אין רצון אבל הצורך במשקה חם, חזק ועז. סערה גומרת בן-אדם טוב טוב. הרטיבות רוחשת בעצמות והטילטול גוזל את כל הכוחות. הסערה כבר נמשכת שלושה ימים, אך, אצל המפקד, האחריות והדאגה חזקים מכל סערה. בחור שאינו בנוי לסערה, אינו בנוי למפקד. וצבי מספר על חייל שבשעת סערה אמר לו: "המפקד, דע לך, כמה שלא תשלם בעד דונם אדמה, זה כדאי". על הגשר, עיני כולם תלויות במפקד, וכל מיצמוץ בעפעף, כל עווית בפנים, מתפרשים לכאן ולכאן. העווית הקטנה ביותר עשויה לעורר פחד עמוק וצבי שומר עיניו ופניו. שומר על שקט וקור רוח ומשרה אווירה שקטה, כמצווה על מפקד בים.

מתחילה לפעול. ישב בינתיים הבחור על הריצפה, רגליו פסוקות והבקבוק מורם. ניגש הסמל התורן, בחורנו קופץ, הבקבוק מאיים, נסוג הסמל. בא קצין תורן, הבחור קופץ, הבקבוק מאיים, הקצין נסוג. בא הרס"ר ומקבל טיפול דומה ונסוג. בא סגן המפקד והבקבוק מאיים עליו ונסוג. וכן נמשך הדבר - חד גדיא כהילכתה.

עומד הרשל"ה על המרפסת, קומה אחת מעל לסיפון, צופה במחזה, שותק ותוהה כיצד יפול דבר. כבר הגיע תורו של סגנו כאחרון בחד-גדיא וצבי מחליט שעתה עליו לעלות לתורה. יורד בסולם והבחור קופץ על רגליו והבקבוק כבר נישא בידי וכל החבר"ה סביב וצווחה וצעקה ומהומה רבה. וצבי נושא קולו: - כולם לעזוב! לא רוצה לראות פה אף אחד! שקט משתרר סביב. החבר"ה נסוגים עד לאותו טווח שממנו יש מבט אל הזירה. בחורנו הנרגש מתכונן להתקפה על המפקד. פרצופו מעוות, שפתיו כווצות, עיניו אש להבה. והמפקד שואל בשקט, בשקט:

- הלו, אתה שומע אותי? אתה מסוגל לשמוע אותי? עזוב את הבקבוק ובוא לשבת כאן לידי. יושב צבי על ארגו התחמושת. הבחור נסוג מעט, עומד כמהסס. היד עם הבקבוק אט אט הולכת ונשמטת. ממרחק בטוח מציצים החבר"ה, מוכנים כל רגע לבוא לעזרתו של צבי ולהציל את חייו. נוטש צבי את ארגו התחמושת, בא ומתקרב אל הבחור המתפרע ותוך כדי התקרבות, צעד צעד, משפיע דבריו אל בחורנו המסכן: - אתה מסובך, בחור, והולך ומסתבך, כדאי לך להרפות מן הבקבוק, לשבת לידי לעצה נכונה, כיצד תצא מן הסיבוך. כבר הגיע צבי למרחק של שלושים סנטימטר מן המתפרע ומציע הצעה אחרונה - ועכשיו זרוק את הבקבוק ובוא לשבת לידי.

ולצבי סגן ששמו שמדרה. בתוך הסערה העזה צועק שמדרה שנמאס לו לאכול עוגיות יבשות וזיתים ירוקים. הוא מוכרח לעבור לירכתיים להציץ בסירים ולהביא מטעמים. בירכתיים נשאר הטבח והוא בחר זהב. משאירים אוכל בצלחת, מותחים ביקורת על תבשיל מסויים - מייד הטבח אומלל ומצוברח. מסתובב בין הבחורים בשעת ארוחה ומתחנן לפנייהם שיבקשו תוספות. בקשר נודע שאפילו בסערה הנוראית הזו, בישראל תבשילו ולא זו בלבד שבישול, אלא נטל עופות וצלה אותם בגריל. החברה בחרטום הריחו בחוש את ניחוחי התרנגולות הצלויות. רומזת ארץ זבת חלב ודבש, ואין להגיע אליה. מי שעבר את הסיפון - נשטף. אומר שמדרה שלא ייתכן - הוא הולך להביא עופות צלויים. אין מועיל בהפצרותיו של צבי, שמדרה לא ייצא מדעתו ואין זקוקים בסערה הנוראית הזאת לצרות נוספות, כמו החיפוש אחר שמדרה בים הטורף. שמדרה בשלו, יוצא לדרך מן החרטום אל הירכתיים כשהוא קשור בחבל אל החרטום ומושך חבל זה אחריו בדרכו על הסיפון. שינה צבי את הקורס למען השליח כדי שהגלים יבואו מצד אחר ולא יטרפו את שמדרה. ועתה מתחיל הסיפור. אומנם שמדרה הגיע, אך כיצד יביא את התרנגולות לחרטום כשהוא זקוק לשתי ידיו להחזיק עצמו בחיים. עובר שמדרה בסיפון בתרגילי אקרובטיקה לוליניים וידיו ריקות. אינו סוחר דבר. בחרטום האכזבה ממש משתוללת. כל המאמץ - בשביל לא כלום! אך משהגיע שמדרה, מייד פותח הוא את מעילו. ומה רואות עינינו? בקפלי בגדיו תרנגולות צלויות. בין חגורת ההצלה, בין דפנות מעיל הסערה, דחס עופות ככל שניתן. העופות חמים היו ובערו בבגדיו והמיץ נוטף מהם. אולם, טעם העופות בגיהנום הסערה היה כטעם גן עדן.

יהודים או ישראלים?

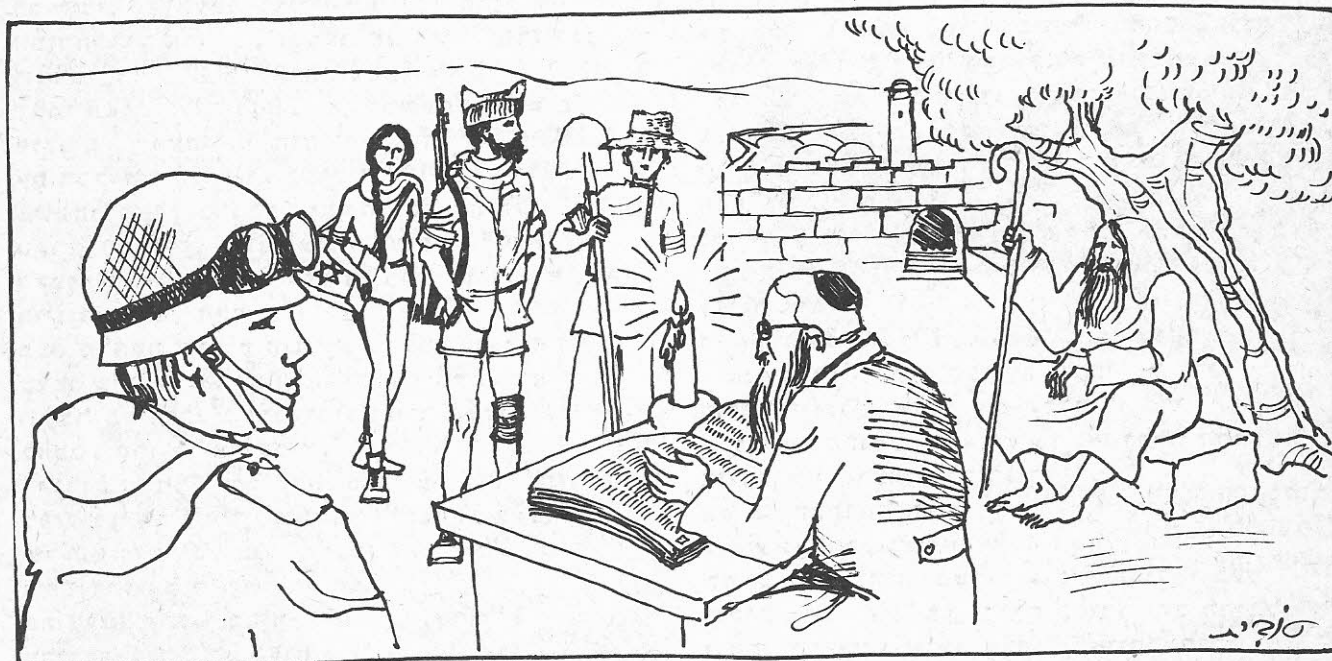
בריי לי שקיומה של מדינת-ישראל לא פחות מקיומה של התפוצה היהודית תלוי בכך אם נעמיד במרכז הכרעותינו את בכורת הזיקה שלנו לעם היהודי בעבר ובהווה. אכן על שאלה מחודרת זו אני משיב ללא פקפוק והיסוס: הננו יהודים תחילה, וישראלים כגילוי של יהדותנו. מדינת-ישראל ובנינה הם קיבולת למען העם היהודי, ואם תישלל מן המדינה מטרה זו יאבד ממנה גם משמעה והיא לא תחזיק מעמד זמן רב בסערות הימים. האידיאולוגיה של מדינת-ישראל המופקעת משרשיה ומקשריה ההיסטוריים, אידיאולוגיה האמורה להשיג לנו כביכול שלום מדיני, סופה, על-פי הגיון פנימי ואכזרי, חיסולה של השלמות כולה (כפי שהוכיח בבהירות יתירה, אמנם נגד רצון מחברו, אותו קונטרס של אורי אבנרי, "ישראל ללא ציונים"). מעבר לשרידה הפיסית במצבים קיצוניים, שכולנו ראינו ערכה ושבעצם מימושה נתגלו כוחות גדולים, כוחות אנושיים ובוני חברה, תוצג לפנינו בצדק השאלה, אם יש בידנו לתת לעמנו יותר מאשר שרידה זו. ההיצמדות לישראל טרום-גלותי מימי המקרא, מתוך פסיחה מודעת על תולדות אלפים שנות יהדות שעיצבה את כולנו, דבר זה ניתן להיעשות רק בכרוזים ובמופשט, אך לא בממשות ההיסטורית. השיבה לציון - שאינה זהה עם הטעימה בתוך הליבאנט - תהיה הרת תוצאות שאין לשער לדמות עתידנו באם לא תסתלק מן המתח הפורה בין הכוחות המתגלמים בה, למען הכרעה חד-צדדית וזולה מדי לצד אחד בלבד. הדברים אמורים הן במגמה זו המכוונת לשמירת המסורת ללא שינוי והן בזו המבקשת לנחק אותנו משרשיה. הציונות היתה והנה השיבה האוטופית של היהודים אל ההיסטוריה של עצמם, וממילא פרדוכסיה פוריה הפתוחה במידה שוה כלפי העבר והעתיד. שיבה זו לא בטלה עם יסוד מדינת-ישראל. אדרבה, היא נכנסה לשלב אשר האיר באור עז את משמעותה המרכזית לגורל היהודים. יהדות הגולה ללא הדחפים שיבואו מן החיים החדשים במדינת-ישראל סופה שתתנוון. אבל גם מדינת-ישראל זקוקה לקשר המודע ולזיקה אל הגוף השלם, אשר למענו ולמען חירושו היא קיימת. כי המגע עם הארץ הישנה והחדשה, ההתמודדות עם מצב היסטורי וחברתי חדש וההיתבעות

האם משולים מדינת-ישראל ותפקידה לטיל, כגון אותו "אפולו" 11, אשר חלקים נפרדים ממנו ומזנקים אל הבלתי-נודע, אל נוף הירח המבורך או אל כוכבים חדשים? האסטרונוטים אמנם מקבלים פקודות מכדור-הארץ, אך עליהם לדאוג בעצמם להתקדמותם, הם נאבקים על אויר, עליהם להתמודד עם משקלם ועם חוסר הכובד, ובתחילה יכולים הם רק להשתמש בידיעות שקנו על-פני האדמה. אך כלום לא תגדל בהכרח העצמאות בהתקדם שליחותם? האם לא ייפרד חלק מן הטיל לגמרי וינהל חיים משלו? האין מדינת-ישראל, שצמחה מתוך כוחותיו של העם היהודי וקרקע-האם של הגולה, מיועדת להינתק סופית מקרקע-האם ולחיות את חייה שלה כאומה חדשה, כשהיא מכה שרשים חדשים במאורעות ישנים אלו? או שמא לפנינו, אם נעמיד כנגד הדימוי הטכנולוגי דימוי ביולוגי והיסטורי, גוף אחד שחלקיו צריכים זה לזה, ושבידודו של אחד מהם, ואפילו הוא אינו חלק או אבר מרכזי, מביא בהכרח לירי גויעתו של הגוף כולו?

כולנו מכירים את השאלה המוצגת לנו לעתים קרובות ושאלנו מציגים לעצמנו: מה הננו קודם-כל, יהודים או ישראלים? יש מגמות או קבוצות מסוימות במדינת-ישראל השואפות לקצץ בקשרים עם הגולה. דובריהן של מגמות צנטריפוגליות אלו חיסלו את תולדות היהודים ואת שרשיהם בתוכן, על-כל-פנים הם מכריזים זאת. במקום הזיקה לעם היהודי ולמסורתו ממליצים הם לפנינו להסתלק מן הציונות, היינו מקיום טולם-ערכים שהוא יהודי על-פי הכרת עצמו. ממליצים הם על ההשתלבות ב"מרחב שמי", צירוף שציפוי המוזהב אינו מכסה את ריקנותו הגמורה. רומנטיקנים שבהם העלו לפנינו, אם אין אנו מסתפקים בחילון גרידא, את פולחן הבעל והעשתורת האמור להצילנו מן הסיסמאות "צוררות החיים" של המונותאיזם. הפרסומת שנעשתה לסיסמאות אלו היא בניגוד זועק לאי-רצינותן הגמורה. אך אמת היא כי מאחורי דברי תעותיהם של המתקראים "כנענים" מצויה הבעיה הממשית שהזכרתי, השאלה כאמור: מה הננו קודם-כל יהודים או ישראלים? גלוי לעין, כי שאלה זו יש לה משמעות מכרעת ליחס בין מדינת-ישראל והגולה. כאן פרשת-הדרכים.

זה בעייתי הרבה יותר, הגיעו לידי אותה חויה בשעה מכרעת בתולדותינו, הרי זה מחזק את תקותנו כי הגשרים בין הגולה לבין מדינת-ישראל לא ייהרסו. מדינת-ישראל והגולה נתונות שתייהן במשבר המאיים על קיומן. האותות מבשרים סופה. אם ברצוננו לעמוד במשימות המתחייבות מן המשבר, אי-אפשר לנו לותר זה על זה. החשובה שבהן היא בודאי בתחום החינוך, שעליה להקים סינתזה בין המסורת לבין הערכים החדשים הצומחים מתוך ההתמודדות עם מציאות חיינו, ועם ממשות העם היהודי במדינת-ישראל. דבר זה לא ייפתר מהיום למחר, ויהיה שנים רבות ענינו המשותף. בנין הגשרים בינינו לבין הגולה, הרצון שלא להתיר לתהום שתיפער בין השותפ'ים, ולהתגבר עליה בכל מקום שהיא צפויה, דבר זה חיוני הוא לענינם המשותף של היהודים.

הפעילה לכך, עוררו אנרגיות יוצאות מגדר הרגיל, דבר זה הוא למעלה מכל ספק. אך לא פחות מזה קיים ועומד המאמר הישן, שכל ישראל ערבים זה בזה, ברצונם או בעל-כרחם. כולנו בסירה אחת, כאשר חזינו מבשרנו. בודאי, אפשר לקפוץ מן הסירה החוצה ולפרוש מן האחריות המשותפת. זה פשר המגמות הצנטריפוגליות שהזכרתי הן בישראל והן בגולה. ככל שמסוכנות הן לקיומנו ולמשפט ההיסטוריה עלינו אין להן כל חשיבות. מה עמוקה תודעת אחדות גורלנו שאחזה דוקא בדור הצעיר במדינת-ישראל, דור זה שעליו או בשמו הרבו לומר לעתים קרובות כל-כך את ההיפך, על זה מעיד אותו קובץ שיחות עם חיילים מן הקיבוצים, אחרי מלחמת ששת הימים, עדות אנושית המרעישה את הלב. הקובץ "שיח לוחמים", עם כל חוסר הישע שבניסוחו

ועוד זאת ברצוני לומר: בסופו של דבר מכריע הוא היסוד האישי שבזיקה ההודית. כל נשלה את עצמנו! ככל שמועילים ומעוררים הם הנסיעות, הביקורים והפעולה החינוכית לשם קיום השיתוף ופיתוחו, וכל שאר הדברים שיעלו על דעתנו - לא דבר זה יכריע ביחסינו. היסוד האישי, האינטימי, הוא שיכריע. העיקר הוא, אם נהיה נתבעים היתבעות אישית, אם נגלה קשר ישיר, שהוא למעלה מן הצד המוסרי, כלומר, אם נגלה את האחרות בתוך הבודלנו, גם כשאחרות זו של הרגש והתקוה עדיין אינה ניתנת להתנסח במושגים נאותים.

הספונטני, הריהו העדות המאלפת ביותר על קיומנו הרוחני שניתנה לנו עד כה. חשבוננו עם עצמנו, הערעור על עצמנו, הפליאה על חויית אחדותנו - לא הובעו מעולם בצורה ישרה, חסרת יומרה ודקה יותר מאשר בשיחות אלה של אנשים צעירים שספק אם אחד מהם ראה את הגולה או התנסה בה. כמה חסרי ממשות לעומת תעודה זו הם, עם כל יתרון כוח-הביטוי, סימפוזיונים של אינטלקטואלים שנערכו בירושלים, פאריס וניו-יורק. לנו "הזקנים", היה ברור תמיד כי מדינת-ישראל תקום ותפול עם הזדהותנו עם העם היהודי. כאן ביקשנו את זהותנו האמיתית, את מעיין התחדשותנו, לעילא מכל הנוסחאות והצורות. ואולם אם "הצעירים", שבשבילם כל

מתוך: דברים בגו של גרשם שלום

"אקסודוס 1947"

סיפורו של קלמן פאר

מאת: רמי

האניה, היה רגע גדול, הצעד הראשון בדרך אל אדמת הקודש. לכל ילד הוקצבה פינתו בתאי המגורים. מדף צר ברוחב של 40 ס"מ, שימש לו מיטה, בית, אח וחבר. נדחסנו כמו "סחורה" במחסן, ואם, חלילה, אחד הילדים הסתובב על המדף, כל המדפים שנקבעו ברווחים צרים מאוד, הסתובבו על צירם והתהפכו. לי נתנו את המדף התחתון, ומי הים שחדרו תכופות לספינה השחיתו את חפצי המועטים.

בינתיים, נצטוונו על ידי "אייק" אהרונוביץ, רב החובל, לקרוע את כל המסמכים שיכלו לזהות אותנו.

ב-11 ביולי, 1947. 0400 לפנות בוקר, יצאנו לדרך. סיבת העיכוב נגרמה על ידי הגווט האנגלי, שכסף רב שולם לו כדי שיוציאו מהנמל, ולא הגיע. ואז נפלה ההחלטה הגורלית: "יוצאים ללא גווט!"

אט אט התקרמה האניה לעבר פתח הנמל, אך לפתע נבלמה. המדחף שלה הסתבך בכבל. במצב רגיל, היו לבטח מזעיקים אמודאי בעל ניסיון, אך הפעם לא נותרה ברירה ורב החובל ניסה להיחלץ בכוחות עצמו. "אייק" הורה למכונאי להפעיל בחוזקה ובמלוא המהירות את המכונות - קדימה ואחורה חליפות - דבר שסיכן את המדחף והמנועים.

לאחר מספר דקות, בהם עצרנו את נשימתינו, האיך לנו המזל פניו והמדחף שיחרר את עצמו מן הכבל. ההצלחה - בזכות המכונאי ועוזריו ועוד בזכות הצוות הנפלא של מלחים יהודים מדרום אפריקה. האניה שטה והבעיות לא תמו. חלפו דקות אחדות, ולפתע זועזעה הספינה לכל אורכה. בחבטה עזה נתקלה במזה. בריקה מיידית העלתה, שהדופן החזיק מעמד ונזק רציני לא נגרם. בתימרון קשה ומסובך הצליחה "אקסודוס" לחמוק בחשיכה אל מחוץ לנמל. אך, כאילו מן השמים נלחמו בה. שכן, עוד אנו נושמים לרווחה ומחייכים ו"אקסודוס"

סיפורו של "אקסודוס 1947" הוא גם סיפורו של קלמן פאר, אחד מ-4556 גברים, זקנים, נשים, ילדים וטף שנדחקו אל גופה הרעוע של מי ששימשה בעבר כאניית-תיירות בחוף המזרחי של ארה"ב, ונשאה את השם "פרזידנט ווארפילד" "PRESIDENT WARFIELD" קלמן פאר. יליד 1933 וכן למשפחת פליטים פולנית, שחצתה את הגבול לבריה"מ ב-1939, עם הפלישה הגרמנית לפולין. 17 יום נדה, משפחת פאר, ברכבת, ומשהסיטה את חלון הקרון המחניק, נגלו לעיניה יערות ה"טייגה" הקפואים של סיביר. כאן חי הילד קלמן, את חייו הקטנים, הקשים.

תמה מלחמת העולם השנייה, וקלמן מוצא את עצמו שוב על הרכבת והפעם... ללא אבא שמת ונקבר בסיביר. בארבעים ושמונה מעלות מתחת לאפס, קרו לו את קברו.

"ילדות הטחב" של קלמן נסתיימה בדרך חזרה לפולין, שם נפרד ממשפחתו והצטרף לקבוצה של 100 ילדים, בני "הפועל המזרחי". מכאן רץ ונחפז אל הגשמת חלומו...

את קלמן פגשנו בביתו המרווח שבחולון. מהורהר חוכך את כפות ידיו, ומניע אותן, עצבני מעט, לכאן ולכאן. נשם נשימה ארוכה כמחפש את המילים בריאותיו.

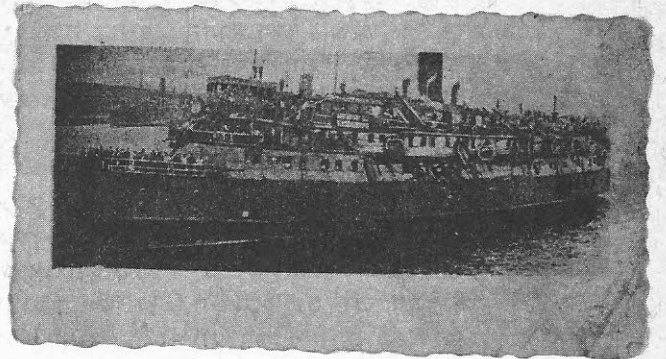
"הגענו לנמל לה-סאט הצרפתי ב-10 ביולי אחרי שבועיים של נסיעה מ"לנדנפלס" (עיירה גרמנית ששימשה כבית הבראה נאצי במלחמת העולם השנייה והפכה אחריה למקום המקלט של ילדי "הפועל המזרחי").

עימנו, הגיעו לנמל גם ילדים שטרבו להסיר מעל צוארם את הצלב הנוצרי אותו נשאו בכנסיות הנוצריות ברחבי פולין, הכנסיות ששימשו מקום מקלט בפני הנאצים.

בנמל כבר עגנה ה"אקסודוס" ועליה התנוסס דגל פנמה. לכל אחד מאיתנו "הדביקו" אבא ואמא מזוייפים.

בשמונה בבוקר עלינו לאניה. לדרוך על כבש

עולה על שרטון. נראה שהפעם הגיע הקץ!
 שוב הוחלט על מעשה נואש. המכוונת הופעלו
 במלוא הקיטור, עד שארבה להן סכנת פיצוץ.
 האניה נרעדה ונאנקה, המנועים רעמו וכולנו
 ציפינו למפץ השבר הבלתי-נמנע. לפתע, זזה
 האניה והחליקה מן השרטון.
 יצאנו ללב-ים בלי אורות. "אייק", במכנסיים
 קצרים, יחף וכובע שמוט על פניו המחייכות,
 אסף אותנו אל הסיפון, ואמר לנו שהבריטים
 אומנם עוקבים אחרינו, אבל אנחנו נגיע ארצה.
 משום ששם מחכים לנו.
 כבר כיום הראשון להפלגה, טס מעלינו
 "פילפר" ואחריו באו המשחתות בדמות נקודה
 זעירה באופק. וביניהן המשחתת הבריטית
 ששמרה עלינו מיום שעגנו בלה-סאט. חמישה
 "מלוויים" יצאו איתנו לדרך ובסוף המסע
 הגיע מספרם לשבעה. ביניהם המשחתת הגדולה,
 אשר בשעתה הטביעה את "גרף שפי" הגרמנית.

המשחתות הבריטיות שמרו במשך כל הזמן על
 מרחק מסויים בינינו לבינן. בשעות הלילה
 התקרבו כדי לחזור להתרחק עם שחר.
 כשהתקרבה אחת המשחתות צפינו כל פרטיה.
 הדגל הבריטי שהתנוסס אל על, ובדמויות
 החיילים הבריטים שצעדו בחוסר מנוחה על
 הסיפון.
 למראה הספינות פרצנו בשירה וריקוד "אויף
 צעפיקעניש די שונאים", רוצה לומר - על
 אפכם ועל חמתכם נסוע נסע וגם הגע נגיע.
 אבל חשנו שאסון הולך וקרב אלינו. התקוה
 להגיע לחוף בהחבא התבדתה. בסתר ליבי
 קיננה התקוה שנוכל לבריטים, ותקותי לא
 מחוסרת יסוד. מהירות השיוט של ה"אקסודוס"
 היתה מהירה למדי. המשחתות הבריטיות, לא
 יכלו לעקוב אחרינו כאשר אנחנו שטים סמוך
 לחוף מפחד השרטונים.
 הצוות ואנשי האניה הכינו את עצמם מבעוד
 מועד למאבק הצפוי, חולקנו ל"עמדות קרב".
 הכנו את הסיפון נמתחו רשתות תיל מעל לסיפון,
 כדי למנוע את חדירת האנגלים על ידי פגיעה
 מלמעלה, הוכנו חביות שמן, ומבטן הספינה
 הועלו והובאו ערימות ערימות של "תחמושת",

תפוחי-אדמה וקופסאות שימורים. נשק הקרב
 שלנו - הילדים.
 על הסיפון התכונה רבה. מאות אנשים מתרוצצים
 וסוחבים כלים, שקי תפוחי-אדמה וארגזי
 קופסאות שימורים, בקבוקים ומטילי ברזל.
 הילדים עובדים במלוא מרצם. כל ילד חש כי
 צפוי קרב אכזרי. שתי יממות לא עצמנו עין.
 ציפינו לקרב עייפים ורצוצים, אך משבאה
 ההתנקשות קמנו לתחייה ונולדנו מחדש.
 לקבוצות הילדים מכל התנועות, נמסרה ההגנה
 על הסיפון העליון. כל קבוצה השתדלה לרכז
 מקסימום "תחמושת". לעת ערב, נמסר לנו
 תפקיד מכובד: לתלות על ראש הספינה את
 סיסמאות מלחמתנו בעברית ובאנגלית. טיפסנו
 על התרנים והארובות ותלינו את הסיסמאות.
 החלפנו את שם הספינה הלועזי בשם האמיתי
 שלנו - "אנית ההגנה 1947 EXODUS",
 "יציאת אירופה תש"ז".

לפתע קרבה אלינו אחת המשחתות והאירה עלינו
 בזרקור רב עוצמה. ניתן האות! סמוך לחצות
 בקע קול האנגלים מהרמקול: "עוד לכם שהות,
 הסבו את ספינתכם וחיזרו למקום ממנו יצאתם".
 את התשובה לקול הרמקול נתנו 4556 גרונות
 ניחרים שצעקו צעקת מחאה אדירה, שריקות
 ושירה אדירה.
 בשעה שלוש לפנות בוקר, שוב התקרבה אחת
 מן המשחתות הבריטיות ופקדה בקצרה: "עצור.
 נכנסתם למים הטריטוריאליים של ארץ-
 ישראל".

שיקרו לנו שקר גס, היינו עוד בשטח המים
 הבינלאומיים. כומר, שהיה בספינתנו, עלה
 לסיפון העליון וצעק אל הבריטים: "במי אתם
 ולחמים? בילדים? בנשים? - התשובה לא

סוכי רוסמן דער מאכטיגער ציגס מייסד
 אנטייט פון קאריס ש' ווערס ארויסגעקליבט
 אויפן גרענ בערן מארגוויילסן קאמף פון די יידן
 ש' שטיינרשטען קעגן טראמנקען זי פון די יידן

Mondrak Mity Huzman, fanatical Zionist for 25 years
 and self-styled "romancer-in-chief" of the Haganah
 Park, is carried ashore by lugs after the desper-
 ate fight in the ship's hold when illegal Jewish immi-
 grants refused to disembark peacefully at Hamburg

באה. במקומה הבחנו בשורות החיילים, העומדים ערוכים לקרב, לראשם קובעי פלדה ואת חזם מכסים מגיני עור. חמושים מכף רגל ועד ראש. המערכה החלה!
באותו רגע הופעלה צפירת האניה שלנו, אות ללוחמים: הקרב החל! צופר צעק בשחור הלילה. יללה איומה בלב ים. ספינת המעפילים הוקפה – הקפה שלמה. ההתקפה התחילה!
משחתת אחת התקרבה כשזרקוריה מאירים באור מסנוור. עשרות זיקוקים נורו ע"י הבריטים כדי להאיר את שדה המערכה. כדורים זמזמו מעל לראשנו. לפתע נוכחתי לדעת כי המדובר בכדורים חיים. אחד הילדים באניה, צבי יעקובוביץ, נורה למוות. צבי ז"ל חלה במחלת-ים ולמרות האיסור המפורש עלה לסיפון להילחם. השבנו מלחמתנו במאות קופסאות, בקבוקים, תפוחי-אדמה וכל שבא ליד. הבריטים ירו פצצות גז לתוך מרתף האניה. כוח המחץ הבריטי הופנה לסיפון העליון, סיפון הילדים, ממנו היתה גישה ישירה לתאו של ה"קפיטן", יצחק אהרונוביץ. בקבוקו של אחד הילדים פגע בזרקור המשחתת והצליח לכבותו. ופתאום... הופעל המנוע השני של האניה והיא "רצה" קדימה. צעקנו צווחות של גיל: "האניה שלנו!" "האניה שלנו!" המשחתות הבריטיות פרצו לתוך שימחתנו, הן השיגו אותנו. חיילים עלו לספינה וכבשו את תא ההגה. החל קרב פנים אל פנים. עלינו על גג התא, בגרזנים פתחנו את התיקרה והכרענו את החיילים הבריטיים. פרקנו את נשקם וזרקנוהו המימה. 25 חיילים בריטיים נכלאו בבטן הספינה. כולנו נרטבנו מכף רגל ועד ראש. החילונו לשפוף שמן חם על האויב, אך הרוח החזירה אלינו את סילונו השמן, וכך עמדנו מול שני זרמים בבת אחת: מים קרים ושמן חם. באחת ההתקפות הצליח חייל אנגלי לטפס ולעלות על אחד מארגזי ההצלה מעל לראשנו. לרדת לסיפון לא יכול היה, כי שמרנו את כל צעדיו, וגם הדרך חזרה נחסמה בפניו, כי המשחתת הבריטית התרחקה בינתיים. אז, שלף את אקדוחו והחל יורה אל תוך קהל הלוחמים. כשחזרה המשחתת הבריטית והתקרבה אלינו שנית, ניתק אחד מאנשי הצוות את החבלים, אשר נשאו את ארגז ההצלה, והארגז נזרק בכוח רב, יחד עם החייל היושב בתוכו, על ראשי האנגלים, שהצטופפו אותה שעה על סיפון אנית המלחמה בים.
כשעתיים ארכה המלחמה בים. הסיפון המרכזי, שבו התרכזו כשלושת אלפים איש, התמוטט

מעוצמת החבטות. נדלק הקרב וכבה – תם ונשלם. מסרנו את הספינה, את ספינתנו החופשיה, הגאה. מוכים ועלובים הגיחו מבטן הספינה החיילים האנגלים השבויים כשהם מלוכלכים וקרועים ומסתכלים אל כל עבר בפחד.

ליקקנו את פצעינו. למעלה מ-90 פצועים ושלושה הרוגים. עשינו את דרכנו לחיפה בליווי משמר של אניות מלחמה. בראש השיירה שטה ספינתנו, כשעל ראש התורן מתנוסס הדגל העיברי, ובמרחק מה ממנה, כמבויישות קמעה שטו המשחתות של הצי הבריטי המפואר.
ב-18.7.47, בשעה ארבע אחר הצהריים הגענו לחיפה. לעינינו נגלה הכרמל. זה היה יום שישי העצוב ביותר בחיי. הגענו ארצה ולא הגענו, קרובים למולדת ורחוקים ממנה. מכל עבר פרצה "שירת התקוה". שרנו ובכינו, קטנים וגדולים בצוותא.

בחיפה נפרדנו מחברנו צבי. גופתו נלקחה והועברה לחוף. החוף הזה, אשר כה יחל לו, כה נכסף לקראתו – הנה הגיע אליו והוא מת. שעה ארוכה עמדנו ועינינו מרותקות לחיפה. איש לא השמיע הגה. דמומים עמדנו כהוויים וחולמים.

מאבק ההעפלה לעליה חופשית של יהודים לארץ-ישראל, הגיע לשיאו במסע התלאות של אנית המעפילים "אקסודוס 1947" (יציאת אירופה תש"ז). המאבק עם הצי הבריטי ליד חופי הארץ, וכן הסירוב לרדת מאניות הגירוש בנמל הצרפתי "פורט דה-בוק" במשך 24 ימים, תוך שביתות רעב, הפגנות מרי, נשיאת דגלים בריטיים ועליהם צלב הקרט הגרמני ושירות "תקווה" המוניות, הפנו את השומת-ליבם של ראשי הממשלות והסעירו את דעת הקהל העולמית, בהבליטם את הצורך הפיתרון יסודי לבעיית היהודים.

ומה על קלמן פאר הילד?
ובכן, קלמן פאר פונה ב-11.9.47, יום ראשון, למחנה "פפנדורף" בגרמניה, אחד משני המחנות אליהם פונו אנשי "אקסודוס 1947". עוד שביתת רעב, ואחרי תקופה קצרה ב"פפנדורף", שוחרר קלמן ועלה עם אחיו על סיפונה של האניה "קדמה" שהביאתם לארץ-ישראל. שניהם, התחזו כ"ילדי ברנ-בלזן", שלהם ניתנה זכות עליה לארץ-ישראל כתיירים.

ב-4 לאפריל 1947, תם סיפור העליה של המעפיל, הילד קלמן פאר, אחד מ-4556 המעפילים של "אקסודוס 1947".

סכורט-בהילאוק חוץ

יולי 1952

מרץ 1954

צליחת הכנרת ע"י 44 מאנשי החיל, הפתיע את חוגי הספורט במדינה. גורם ההפתעה נעוץ בשתי עובדות: האחת ריבוי מספר המשתתפים והשניה - ההכנות שלא ארכו ימים רבים והסודיות שאפפה אותם. ארבע כיתות בנות 10 שחיינים ובראשם מוביל, זינקו למימי הכנרת, בליווי מדריכים בסירות, למטרה הנכספת. איש מהצולחים לא הפסיק את השמחה. ראשון הצולחים גמא את תשעת הקילומטרים ב-3 שעות ו-42 דקות. אליפות חיל הים בשחיה שקויימה השנה זו הפעם הראשונה הצליחה מכל הבחינות. הארגון היה טוב והתוצאות מניחות את הדעת. כן נערכה תחרות לילית אחת בבריכת בת-גלים, בין יחידות החיל. תזמורת צה"ל הנעימה בנגינותיה והוסיפה להצלחת הערב.

נובמבר 1953

התחרו אי שם מדריכי חיל הים עם אוויראים, בכדורגל ובכדורסל. במשחק הכדורגל שלטו הימאים ברוב שלבי המשחק, שהסתיים בתיקו הודות לעמידתם העקשנית של האויראים. גם בכדורסל היתה יד הימאים על העליונה וללא מאמץ השיגו תוצאה של 20;42.

ביקור אניית האימונים הברזילאית "דוקה דה-קיישס".

השבועות האחרונים עמדו בסימן של פעילות ספורטיבית רבה, בענפים שונים בחיל. במרכז ההתעניינות עמדו הפעם תחרויות - כדורעף, כדורסל וכדורגל, אשר נערכו בין נבחרות החיל לבין נבחרות אניית הצי הברזילאית.

משחק הכדורגל אשר היווה את נקודת השיא במפגשים הספורטיביים שבין שתי הנבחרות, משך אליו קהל צופים רב, אשר טרם שכח את משחקה של קבוצת הכדורגל הברזילאית

"קרוזירו". המשחק נפתח בהתקפות חזקות מצד האורחים, ורק כעבור דקות מספר התחילה נבחרת חיל הים להתאושש ולעבור להתקפה.

למרות ההתקפה, מצליחים האורחים להבקיע שער ראשון כעבור 12 דקות, ונראה היה שירם תהיה על העליונה. בדקה ה-22 לאחר משחק

ער ביותר, מבקיעה נבחרת החיל את שערה הראשון, המושג על-ידי מסירה יפה של וסטנפור לבק והתוצאה היא 1;1. כעבור

מספר דקות כובשים אנשי החיל שער נוסף, והמחצית הראשונה מסתיימת כשידנו על העליונה בתוצאה 1;2 במחצית השניה של

המשחק מחליפים האורחים מספר שחקנים, ולאחר קרב ער ביותר, הם כובשים את השער השני. המשחק מסתיים בתוצאה 2;2.

תחרויות הספורט בעת הפלגת "משגב"

עקב עומס המשימות שהוטלו על אנשי אח"י "משגב" בעת שהותם בנמלים השונים, נערכו 4 תחרויות משך כל המסע. וזאת על אף שהצוות כלל בתוכו קבוצת כדורגל וכדורסל. לא נערכו תחרויות בדרום-אפריקה עצמה, והדבר הכזיב את חובבי הספורט המקומיים. תחרות הכדורגל הראשונה נערכה בפריטאון, בירת המושבה הבריטית "סיארה ליאונה" במערב אפריקה. התחרות אורגנה ע"י הקלוב הספורטיבי של הפקידים הממשלתיים האנגלים, והיוותה מאורע ספורטיבי מרכזי במקום. אנשי חיל הים הצליחו להבקיע 5 שערים והמשחק נגמר בתוצאה 5:1 לטובת צוות "משגב". התחרות השנייה התקיימה במונרוביה, בירת ליבריה. נגד הצוות הישראלי הועמדה נבחרת ליבריה. לפני פתיחת המשחק נערך טכס הנפת הדגלים של שתי הקבוצות לצלילי ה"תקה" וההימנון הליבריי. משחק נבחרת האניה היה חלש, היות והאנשים היו עייפים לאחר האימונים הרבים בים. גם הגשם הטרופי הכביר על המשחק. השחקנים הליבריים שיחקו רובם יחפים, כפי שמקובל אצלם, מהירותם וזריזותם המפליאה הבטיחה להם את הניצחון בשיעור של 7:1. אך, עצם העמדת הנבחרת הלאומית להתחרות, מורה על היחס שרחשו לאניה הישראלית. בניברלטר התמודדה הקבוצה נגד הצבא הבריטי במשחק כדורסל. ההתחרות נערכה באולם ספורט באחד המחנות הצבאיים. למרות שהיריבים היו תקיפים וערים לא עמדו בפני הישראלים, והפסידו בתוצאה של 39:71. ניצחון זה הישרה שמחה רבה בקרב יהודי המקום. בדאקאר התמודדו הימאים הישראלים עם הצבא הצרפתי במשחק כדורסל. המשחק עמד על רמה גבוהה, ובלט שיוויון הכוחות בין שתי הקבוצות. רק הודות לרוח הלחימה של אנשי חיל הים עלה בידם להכריע את המערכה לזכותם בהפרש של 6 נקודות.

תחרויות על גביע מפקד החיל!

כדורגלני "דעת" זכו בגביע מפקד החיל ובאליפות החיל בכדורגל, בנצחם במשחק הגמר את ימאי המשחתות בתוצאה 3:2. מפקד החיל, אלוף י. בן-נון, הביע את שביעות רצונו מרמתו של משחק הגמר, כשעינו החדה הספיקה להבחין במצטיינים, אותם עודד וציין לשבח במסדר הסיום. הגביע הוענק למנצחים ואילו למנוצחים נמסרו פרסי תנחומים. לסיכום: היה זה אחד ממבצעי הספורט המסודרים והנאים ביותר שאורגנו באחרונה בחיל.

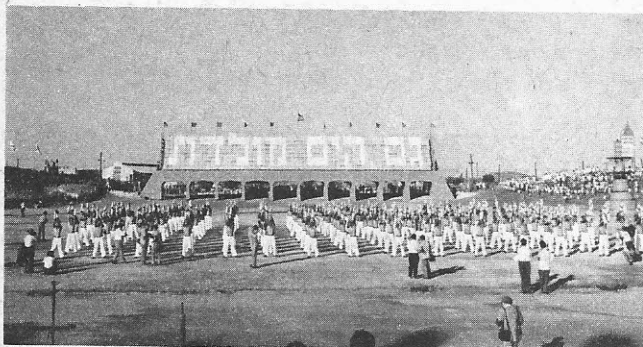
יולי 1957

מתחילת החודש נערכים בכל החיל ימי ספורט, אך בגלל חוסר מדריכים אין מרבית היחידות יכולות לנצל ימי ספורט אלה כהלכה. נראה שהפתרון יהיה למנות בכל יחידה אחראי לספורט והוא יעסיק את אנשי היחידה בימי הספורט, בענפי הספורט השונים.

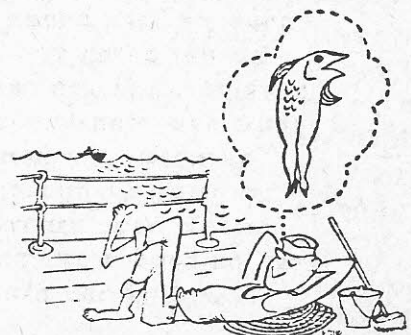
ספטמבר 1960

בעת ביקורם של הימאים האנגלים בחיפה, התמודדה השייטת שלהם, שייטת 4, עם חיל הים. המשחק נסתיים בניצחון השייטת האנגלית - 5:3. האורחים ניצחו בצדק. במחצית הראשונה הובילו 2:1 ולאחר ההפסקה לכדו צמד שערים וביססו הישגם. חיל הים אומנם הצליח להקטין הפער ל-3:4, אולם האנגלים חתמו פרשת השערים בשער נוסף וסיימו התחרות בתוצאה 5:3. קבוצתנו הורכבה מ"אח"י גלים" שחוזקה ב-3 שחקני יחידות אחרות. ההתמודדות עמדה על רמה נאותה.

אפריל 1961

ספורט בחיל:
חלומות!

מרס 1964

פרט לפעילות הספורטיבית הענפה בימי חגה של שייטת המשחתות, הצטיינה תקופת הסתיו שחלפה בפעילות ספורטיבית כלל חילית. נערכו שתי אליפויות חיליות. האחת בכדורגל והשניה בכדורעף (לקצינים).

ככדורגל אירעה הפתעה, כאשר הקבוצה "הפיבוריטית" של שייטת המשחתות נפלה קרבן לשער בודד במשחק הגמר נגד שייטת הצוללות. וכך, לראשונה בתולדות החיל, זכתה שייטת הצוללות בגביע מפקד החיל לכדורגל.

יולי 1971

כדורגל

קבוצת הכדורגל של בסיס חיפה זכתה באליפות חיל הים, לאחר שגברה במשחק הגמר על נבחרת ספינות-הטילים בשיעור 3;1. עם פתיחת המחצית השניה הסתערו שחקני בסיס חיפה על שער יריבם והכריעוהו שלוש פעמים. בכך מחקו יתרון קל של 0;1 לקבוצת ספינות-הטילים. שיפוטו של השופט הבינלאומי אברהם קליין היה מדויק.

בסיום המשחק העניק מפקד החיל, אלוף אברהם בוצר, את הגביע לשי שמוקלר - ראש הקבוצה המנצחת.

במשחק הזה הסתיימו תחרויות חיל הים בכדורגל, בהשתתפות 11 קבוצות מכל יחידות החיל. נקבעו בהן השחקנים המצטיינים, שייצגו את חיל הים באליפות צה"ל.

אוגוסט 1973

נבחרת ב"ח - אלופת צה"ל בכדורעף

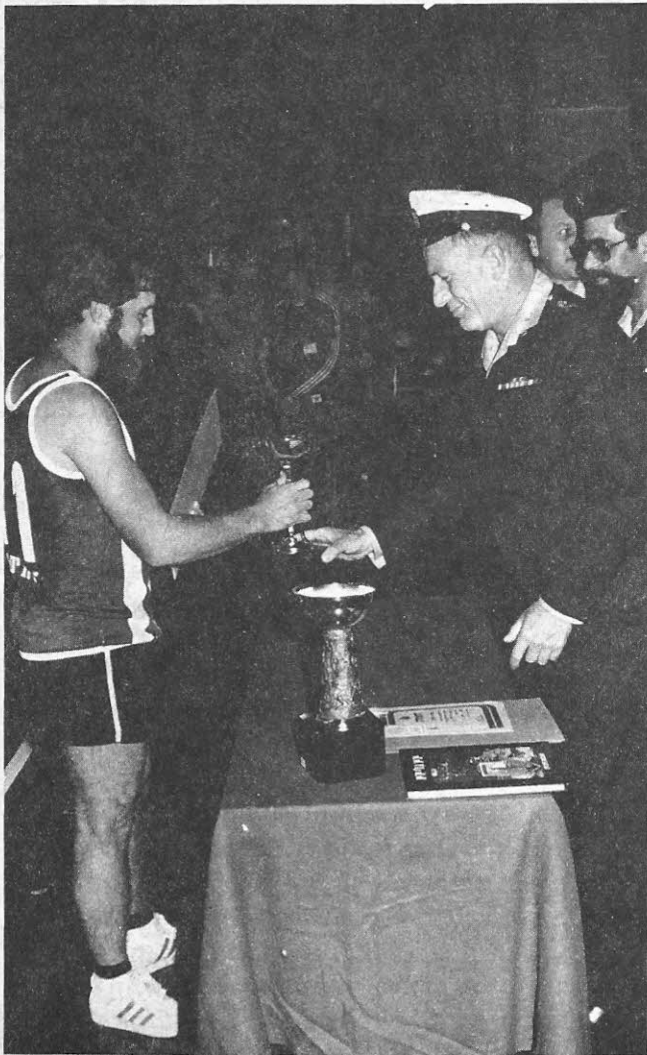
נבחרת בסיס חיפה של חיל הים זכתה באליפות צה"ל לבנים בכדורעף, לאחר שגברה במשחק הגמר שנערך בתחילת יוני בהיכל הספורט בנעמן, על נבחרת גולני בשיעור של 3;0 קהל של אלפים, רובם ככולם חיילי צה"ל, מילא עד אפס מקום את יציעי ההיכל שבנעמן. בין הצופים היו מפקדי חיל הים וחיל האוויר. הגביע הוענק לנציג הנבחרת הזוכה על-ידי האלוף בנימין פלד, מפקד חיל האוויר.

מרס 1972

נבחרת חיל הים
אלופת צה"ל בכדורעף!

מוגבל

ובמבט אל העתיד

בחדש מאי, 1976, תתקיים אליפות צה"ל בכדורסל. אליפות זו תחדש את המסורת של תחרויות כדורסל צה"ליות שהופסקו לפני מלחמת יום הכיפורים. נבחרת חיל הים תיטול חלקה בתחרות. בחדש אוגוסט, כמדי שנה גם השנה, תארגן חיל הים את צליחת הכנרת. במשחה הזו יעלה מספר המשתתפים על 5,000. וזאת לזכור: בשנת 1952, כאשר המשחה התקיים בפעם הראשונה, השתתפו בו 44 איש בסך הכל. ביום העצמאות הזה, אנו שולחים איחולינו הטובים לכל המשתתפים בתחרויות השונות. עלו והצליחו!

רשם: ג'ולי

משחה הכנרת תשל"ד

משחה הכנרת נמשך לאורך 2,500 מ', מחוף שלדג לחוף צמח. המשחה הצליח מעל ומעבר למשוער, הן מבחינת היקף המשתתפים שהגיע לכ- 3,000 שוחים, והן בכך שכמעט כולם סיימו את המשחה. חיל הים המשיך במסורת ההצלחה במשחי צה"ל בכנרת, וזכה אף הפעם במרבית המקומות הראשונים...

יולי 1975

למשחק הגמר על גביע מפקד חיל הים בכדורסל העפילו נבחרת זירת ים-סוף ונבחרת אשדוד. נבחרת זירת ים-סוף ניצחה בחצי הגמר את נבחרת בסיס ההדרכה בתוצאה 63;75, ואשדוד ניצחה את בסיס חיפה בתוצאה 57;83. מפקד החיל, האלוף בנימין תלם, העניק מדליות למנצחים מאשדוד שגברו בגמר על זי"ס - 68;71.

פברואר 1976

אליפות חיל הים בכדורסל נערכה בין ה-16 וה-19 לחודש פברואר 1976 באולם הכדורסל באוניברסיטת חיפה והשתתפו בה שבע נבחרות מבסיסי חיל הים בחיפה, אשדוד, אילת, שארם א-שייח', מספנת חיל הים בחיפה, בסיס ההדרכה ויחידת הקומנדו הימי. במשחק הגמר התמודדו נבחרות חיל הים משארם ומספנת חיל הים בחיפה. פתיחת המשחק לא רמזה על סיום מסחרר כל כך. עמידה אמיצה ומעוררת כבוד של נבחרת המספנה במחצית הראשונה מול הפייבוריטית משארם, גררה בעקבותיה משחק ער ומעניין. עשרת הכדורסלנים נראו נרגשים ביותר וגם היציעים געשו חיילי שארם הובילו 2;6, 4;10 ו-20;31 בדקה ה-17, כששחקני המספנה שומרים עדיין על פער סביר במחצית 24;35 לחיל הים בשארם. כושר גופני עדיף, מהירות רבה יותר ודיוק רב בקליעות של שחקני שארם הכריעו את גורל המשחק במחצית השנייה. מ-24;35 במחצית, עלו שחקני שארם בסערה ליתרון בן 34 נקודות - 35;69 והרפו מעט בסיום - 45;73. הנבחרת משארם הרשימה בכל משחקה באליפות וניכר בשחקניה כי התכוונו כראוי למשימה. לנבחרת משארם הוענק גם תואר הקבוצה ההוגנת של הטורניר. את הגביעים למנצחת משארם, העניק מפקד חיל הים, האלוף בנימין תלם.

עבודות קרב

לבדוק שמן

ק לחץ קו כיבוי-אש

ירי טיל

לקרוא לחשמלאי

קירור חירום

